

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Διπλωματική εργασία: Η εξάπλωση του αγροτουρισμού στον ελλαδικό
χώρο : τα οφέλη, οι μορφές της

"The Expansion of Agrotourism in the Greek Countryside: Benefits and
Forms"

Επιμέλεια: Μανούκας Φώτιος

Επιβλέπων Καθηγητής : Καλλιώρας Δημήτριος

ΒΟΛΟΣ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2023

1. ΕΞΩΦΥΛΛΟ.....	1
2. ΕΝΥΠΟΓΡΑΦΗ ΔΗΛΩΣΗ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ.....	3
3. ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	3
4. ΠΕΡΙΛΗΨΗ-ΕΙΣΑΓΩΓΗ-ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ-ΟΡΙΣΜΟΣ- ΙΣΤΟΡΙΑ.....	4
5. ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	11
6. ΣΤΟΧΟΙ-ΟΦΕΛΗ, ΡΟΛΟΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΡΑ.....	17
7. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ, ΠΡΟΦΙΛ, LEADER	22
8. ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΚΑΡΑΙΣΚΟΥ.....	31
9. SWOT.....	54
10.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	61
11.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	64

1^ο ΣΤΑΔΙΟ – ΑΝΑΛΥΣΗ

2. ΕΝΥΠΟΓΡΑΦΗ ΔΗΛΩΣΗ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ

2. ΔΗΛΩΣΗ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

"Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, δηλώνω ενυπογράφως ότι είμαι αποκλειστικός συγγραφέας της παρούσας Πτυχιακής Εργασίας, για την ολοκλήρωση της οποίας κάθε βοήθεια είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται λεπτομερώς στην εργασία αυτή. Έχω αναφέρει πλήρως και με σαφείς αναφορές, όλες τις πηγές χρήσης δεδομένων, απόψεων, θέσεων και προτάσεων, ιδεών και λεκτικών αναφορών, είτε κατά κυριολεξία είτε βάση επιστημονικής παράφρασης. Αναλαμβάνω την προσωπική και ατομική ευθύνη ότι σε περίπτωση αποτυχίας στην υλοποίηση των ανωτέρω δηλωθέντων στοιχείων, είμαι υπόλογος έναντι λογοκλοπής, γεγονός που σημαίνει αποτυχία στην Πτυχιακή μου Εργασία και κατά συνέπεια αποτυχία απόκτησης του Τίτλου Σπουδών, πέραν των λοιπών συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων. Δηλώνω, συνεπώς, ότι αυτή η Πτυχιακή Εργασία προετοιμάστηκε και ολοκληρώθηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά και ότι, αναλαμβάνω πλήρως όλες τις συνέπειες του νόμου στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί, διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δε μου ανήκει διότι είναι προϊόν λογοκλοπής άλλης πνευματικής ιδιοκτησίας."

3.ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

3. ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την στήριξη και την ευκαιρία να περάσω 5 υπέροχα χρόνια στον Βόλο χωρίς να χρειαστεί να ασχοληθώ με κάτι πέρα από τη σχολή και τα μαθήματα. Έπειτα, θέλω να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα της διπλωματικής μου κ. Καλιώρα για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγηση κατά τη διάρκεια της εργασίας. Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τους υπόλοιπους καθηγητές της σχολής για όσα έμαθα όλα αυτά τα χρόνια.

ΜΑΝΟΥΚΑΣ ΦΩΤΙΟΣ

4.ΠΕΡΙΛΗΨΗ-ΕΙΣΑΓΩΓΗ-ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ-ΙΣΤΟΡΙΑ

Λέξεις-κλειδιά: αγροτουρισμός, leader, καινοτομία, πράσινη ανάπτυξη, εποχικότητα, εναλλακτικός

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο << Η εξάπλωση του αγροτουρισμού στον ελλαδικό χώρο, τα οφέλη, οι μορφές της >> στο τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για το έτος 2023.

Σκοπός της εργασίας είναι να γίνει αρχικά η διάκριση των δύο όρων-εννοιών <<τουρισμός>> και <<αγροτουρισμός>> που συχνά συγχέονται και να εντοπιστούν οι μορφές του δεύτερου. Ακόμη, δίνονται κάποιοι ορισμοί για να γίνει πιο κατανοητή η έννοια. Έπειτα, πρέπει να βρεθούν οι στόχοι του, τα οφέλη του και πως το θεσμικό πλαίσιο μέσα από διάφορα προγράμματα όπως είναι τα leader I και leader II και ο πράσινος αγροτουρισμός συμβάλλουν στην ανάπτυξή του.

Αναφέρονται ιστορικά στοιχεία για να φανεί σε βάθος χρόνου το πως δημιουργήθηκε η νέα αυτή τάση στον τουρισμό. Δεν μπορεί να παραληφθεί και η εκτενής αναφορά και περιγραφή των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων του. Σημαντική είναι και η αναφορά στην στρατηγική που πρέπει να ακολουθηθεί από τους ενδιαφερόμενους για να επέλθει η ανάπτυξη του κλάδου.

Επιπλέον, στην εργασία θα γίνει λόγος και για το πρόβλημα της Ελλάδας που δεν την αφήνει να αξιοποιήσει όσο επιθυμεί και μπορεί τις δυνατότητές της πάνω στο αντικείμενο μελέτης. Μέσα από την καταγραφή των χαρακτηριστικών του αγροτουρισμού θα γίνει προσπάθεια σχηματισμού του προφίλ του. Τέλος, θα γίνει εκτενής περιγραφή της κατάστασης του αγροκτήματος Καραϊσκού, το οποίο βρίσκεται κοντά στην πόλη του Βόλου και αποτελεί παράδειγμα αγροτουριστικής μονάδας κοντά μας, καθώς αποτελεί την πρώτη πιστοποιημένη αγροτουριστική μονάδα στην περιοχή της Θεσσαλίας συγκεντρώνοντας πλήθος κόσμου και καλύπτοντας σημαντικό αριθμό δραστηριοτήτων και εμπειριών και θα εξαχθούν κάποια συμπεράσματα με βάση όσα θα αναφερθούν την εργασία και αφού γίνει σύγκριση σε ανάλυση swot.

Αφορμή για να επιλεγεί το θέμα αυτό στάθηκε το γεγονός πως έχει παρατηρηθεί ότι όλο και περισσότεροι ξένοι επιλέγουν να αγοράσουν εκτάσεις στο Πήλιο και στον Βόλο ώστε να τις χρησιμοποιήσουν τουριστικά. Κυρίως οι δυτικοευρωπαίοι και οι Ισραηλινοί είναι αυτοί που σκοπεύουν στη σύνδεση του πρωτογενούς τομέα με τον εναλλακτικό τουρισμό, αγοράζοντας παλιές οικίες ή αδόμητες εκτάσεις. Οι ξένοι δείχνουν να προτιμούν να αγοράσουν εκτάσεις στο Νότιο Πήλιο για να τις αξιοποιήσουν με εναλλακτικούς τρόπους. Η Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού Θεσσαλίας λαμβάνει συνεχώς αιτήματα για έναρξη αγροτουριστικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Στα πλαίσια αυτά ο προϊστάμενος του τμήματος ελέγχων και ανάπτυξης της Περιφερειακής Υπηρεσίας Τουρισμού Θεσσαλίας, κύριος Νίκος Σαρούκος, ανέφερε ότι «έχουν ήδη αγοράσει γη, είτε σκέπτονται να αγοράσουν, προκειμένου να οικοδομήσουν ένα σπίτι ή να ανακαινίσουν το ήδη υπάρχον, προκειμένου να στεγάσουν μια επαγγελματική πρωτοβουλία. Επειδή, όμως, δεν θέλουν να ακολουθήσουν την πεπατημένη της δημιουργίας μιας μικρής ξενοδοχειακής

μονάδας ή μιας μικρής ομάδας ενοικιαζόμενων δωματίων, θέλουν να δημιουργήσουν κάτι, το οποίο να έχει πολύ συγκεκριμένο οικολογικό χαρακτήρα».

Ακόμη, προσθέτει ότι η καινούρια αυτή μορφή τουρισμού στην περιοχή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον πρωτογενή τομέα, τον οποίο και ισχυροποιεί. «Ενισχύεται μια γέφυρα πρωτογενούς τομέα και τουρισμού και δημιουργείται μια γέφυρα πρωτογενούς τομέα και τουρισμού σε περιοχές που δεν έχουν καμία σχεδόν τουριστική ταυτότητα», σημείωσε ο κ. Σαρούκος.

Για να πετύχει όμως το εγχείρημα πρέπει πάντα να υπάρχει σεβασμός στην παράδοση. «Σεβόμαστε αυτό το οποίο ήδη υπάρχει και κατ' αρχήν, «ανασταίνουμε» παλιές ιδιοκτησίες που τις κιτρινίζει ο χρόνος και τις πρασινίζει η μούχλα», τόνισε ο προϊστάμενος ελέγχου της ΠΥΤ Θεσσαλίας. Νίκος Σαρούκος προϊστάμενος τμήματος ελέγχων και ανάπτυξης της Περιφερειακής Υπηρεσίας Τουρισμού Θεσσαλίας, Συνέντευξη στον Ταχυδρόμο, από Γλυκερία Υδραίου, 2/10/2020

4.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΚΑΛΕΙΤΑΙ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙ Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η εργασία αυτή έχει σκοπό να απαντήσει σε ερευνητικά ερωτήματα. Ένα ερευνητικό ερώτημα για τον αγροτουρισμό είναι αναμφίβολα ποια είναι η επιρροή του στην αειφορία την βιωσιμότητα και την τοπική ανάπτυξη των περιοχών του αγροτικού χώρου κάτι που θα γίνει προσπάθεια να περιγράψει μέσα από το κτήμα Καραϊσκού το οποίο και αποτελεί πιστοποιημένη αγροτουριστική μονάδα.

Η περιγραφή και ανάλυση των κοινωνικοοικονομικών και περιβαλλοντικών συνέπειων του θα βοηθήσει να απαντηθεί το ερώτημα ποια είναι τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα σε σχέση με άλλες μορφές τουρισμού και ποιες οι προοπτικές και οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν. Απάντηση σε αυτό θα δοθεί από την ανάλυση swot.

Ακόμη, σημαντικό ερώτημα είναι ποια είναι η αξία του στην προστασία και συντήρησης της κουλτούρας του παραδοσιακού τρόπου ζωής και της συνοχής σε αγροτικές περιοχές. Αλλά και από οικονομική οπτική είναι σημαντικό να δοθεί απάντηση στο πως συνδέεται με την τοπική οικονομική ευμάρεια και τους αγρότες.

Ωστόσο δεν πρέπει να παραληφθεί και η απάντηση στα ερωτήματα που σχετίζονται με την επίδραση του αγροτουρισμού στην κοινωνική και πολιτική συνοχή των αγροτουριστικών κοινοτήτων.

Σημαντικό είναι να απαντηθεί και το ποιος είναι ο ρόλος του στην περιβαλλοντική προστασία σε αντιστάθμισμα με την σωστή χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων και γενικότερα του πλούτου της φύσης. Ειδικότερα, εδώ θα μπορούσε να συσχετιστεί και με την εκπαίδευση, την αφύπνιση, την κινητοποίηση και εν τέλει την ενεργοποίηση των τουριστών για το περιβάλλον και με το πως συνδράμει στην ανάπτυξη **ανθρώπινου κεφαλαίου** σε αγροτικές περιοχές.

Το ανθρώπινο κεφάλαιο αναφέρεται στην αξία που έχουν οι άνθρωποι πόροι ή οι ανθρώπινες ικανότητες και δεξιότητες σε μια κοινωνία ή οικονομία. Αντιπροσωπεύει την αναγνώριση ότι οι άνθρωποι είναι το πιο σημαντικό προσόν ενός συστήματος ή μιας οργάνωσης και ότι η ανάπτυξη και η ευημερία της κοινωνίας εξαρτώνται από τις γνώσεις, τις δεξιότητες, την υγεία, την εκπαίδευση και την κατάρτιση των ανθρώπων. Το ανθρώπινο

κεφάλαιο θεωρείται σημαντικό παράγοντας για την οικονομική ανάπτυξη, την καινοτομία, την κοινωνική ευημερία και την αειφορία μιας κοινωνίας.

Τέλος, απαντάται το πως η δημογραφική γήρανση μπορεί να ξεπεραστεί διότι ο νέος πληθυσμός παραμένει στον τόπο του για να εργαστεί όταν υπάρχει η ευκαιρία της απασχόλησής σε αγροτουριστικές δραστηριότητες. Χρησιμοποιώντας αυτά τα ερωτήματα ως το πλαίσιο πάνω στο οποίο θα κινηθεί η εργασία μπορούν να εντοπιστούν και να καλυφθούν πολλές διαφορετικές πλευρές του φαινομένου και να καταστήσουν την εργασία πλήρη από την οπτική γωνιά της διερεύνησης ερωτήσεων.

4.3 ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Η παρούσα εργασία περιλαμβάνει επτά βασικά τμήματα-κεφάλαια. Στο πρώτο εξ αυτών αναφέρεται το γενικό εννοιολογικό πλαίσιο και η Ιστορική εξέλιξη του αγροτουρισμού καθώς και τα ερευνητικά ερωτήματα-στόχοι που καλείται να απαντήσει η εργασία. Το δεύτερο κεφάλαιο εστιάζει στην σημασία του ταμείου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και του προγράμματος πράσινος αγροτουρισμός καθώς και στις απαιτήσεις για μετατροπή ενός χώρου σε τουριστικό κατάλυμα. Το τρίτο κεφάλαιο έχει θέμα τον σκοπό τα οφέλη, τα μειονεκτήματα, τα πλεονεκτήματα του αγροτουρισμού και τον ρόλο του άντρα και της γυναίκας. Το τέταρτο περιγράφει την στρατηγική για την ίδρυση μιας αγροτουριστικής μονάδας, το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο με τα Leader και την συμβολή τους, προτείνεται το θεσμικό πλαίσιο που θα μπορούσε να λειτουργήσει επιτυχημένα. και τις μορφές του αγροτουρισμού και γίνεται προσπάθεια σκιαγράφησης του προφίλ του αγροτουρίστα.

Το πέμπτο κεφάλαιο αναφέρεται στο παράδειγμα του αγροκτήματος Καραϊσκού στον ιδιαίτερο ρόλο του ως αγροτουριστική μονάδα και την βοήθεια που δίνεται από τα προγράμματα στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλίας. Στο έκτο κεφάλαιο για την εξαγωγή συμπερασμάτων χρησιμοποιείται μια μέθοδος ανάλυσης swot ως εργαλείο το οποίο βοηθάει στην ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος, αναλύεται το φαινόμενο στην Ελλάδα με τις δυνάμεις, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές που κρύβει. Τέλος, στο έβδομο και τελευταίο κεφάλαιο εξάγονται ορισμένα συμπεράσματα και ακολουθεί η βιβλιογραφία.

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την εργασία είναι το πιο κρίσιμο σημείο της εργασίας. Ο λόγος είναι ότι εξηγούν τη σημασία του αγροτουρισμού για τους αγρότες και τους επισκέπτες και δείχνουν γιατί εμφανίζεται τέτοια αλματώδης ανάπτυξη σε ευρωπαϊκό, διεθνές και ελληνικό επίπεδο. Γιατί και οι αγρότες τον έχουν ανάγκη για ενίσχυση εισοδήματος και οι τουρίστες για να γνωρίσουν τη φύση.

4.4 ΟΡΙΣΜΟΣ

Με τον όρο αγροτουρισμό (αγρό + τουρισμός) εννοούμε αυτήν την ήπια μορφή τουρισμού με βάση την οποία οι τουρίστες μένουν σε αγρόκτημα και έχουν την δυνατότητα να πάρουν μέρος σε αγροτικές εργασίες. Χαρακτηρίζεται δηλαδή από διατροφικότητα, αφού συνδυάζονται πολλές ασχολίες πέρα από τον παραδοσιακό τρόπο διακοπών. Βρίσκονται κοντά στο φυσικό περιβάλλον αντιλαμβάνονται-καταλαβαίνουν την λειτουργία της αγροτικής ζωής και του εξωαστικού χώρου και μαθαίνουν να αλληλεπιδρούν με την χλωρίδα και την πανίδα και γενικά με το οικοσύστημα, πράγμα ιδιαίτερα σπάνιο για τον σύγχρονο πολίτη, ο οποίος συνήθως

κατοικεί σε αστικές περιοχές. Με τον τρόπο αυτό, έρχονται πιο κοντά στην τοπική παράδοση και κουλτούρα και συμπεραίνουν σε πολύ πιο μεγάλο βαθμό το πως ζούσαν και επιβίωναν οι άνθρωποι κατά το παρελθόν. Ετυμολογικά αν εστιάσει κανείς στην έννοια του αγροτουρισμού διανοείται σίγουρα ότι είναι πολύ στενά συνδεδεμένη-συσχετισμένη με τον αγροτικό χώρο, καθώς μέσα σε αυτόν εγκαθιδρύθηκε και αναπτύχθηκε. Reiser, D. (2009)

Πρόκειται για μια μορφή τουρισμού που δίνει απλόχερα στους επισκέπτες την δυνατότητα να απολαύσουν διακοπές σε ένα ήσυχο μέρος, κοντά στο φυσικό περιβάλλον και να έλθουν σε επαφή με απλούς χωρικούς και ντόπιους, οι οποίοι είναι ακόμα συνδεδεμένοι με τη γη και τις τοπικές παραδόσεις. Οι επισκέπτες μπορούν να μάθουν για τις συνήθειες τα ήθη και τα έθιμα της ελληνικής υπαίθρου, αλλά το πιο σημαντικό από όλα αυτά είναι αναμφίβολα το γεγονός ότι μπορούν επίσης να εκτιμήσουν τη ζεστή και ανθρώπινη φιλοξενία των κατοίκων της χώρας. (Γουδουλάκη,2018) Ειδικότερα, η περιφέρεια Θεσσαλίας δίνει την ευκαιρία για επέκταση της τουριστικής περιόδου, μιας και διαθέτει και βουνό και θάλασσα και για ανάπτυξη μορφών τουρισμού, όπως ο αγροτουρισμός, ο οινοτουρισμός, ο γαστρονομικός και άλλοι πολλοί. Για να γίνει αυτό χρειάζεται η συνεχής αναβάθμιση των υπηρεσιών και η διαρκής συμπόρευση των ικανοτήτων των εργαζομένων του κλάδου με τις νέες δεξιότητες που απαιτούνται.

Παράλληλα, σημαντικό προνόμιο των ατόμων αυτών που επιλέγουν αυτό το είδος του τουρισμού είναι ,αναμφίβολα, η συμμετοχή σε ποικίλες εργασίες και δραστηριότητες. Τέτοιες είναι αγροτικές εργασίες, αθλήματα όπως ράφτινγκ, κανό-καγιάκ και πεζοπορία στη φύση και εξορμήσεις σε μουσεία, εκκλησίες, ναούς και γενικά χώρους άρρηκτα συνδεδεμένους με την παράδοση. Ακόμη, περιλαμβάνεται συνήθως μεταξύ άλλων γνωριμία με δραστηριότητες της παράδοσης, όπως αργαλειός, χοροί, γαστρονομία, οινοποιία και γευσιγνωσία. Η ανάγκη για μελέτη του νέου αυτού σχετικά φαινομένου οδήγησε τον άνθρωπο στην εύρεση πολλαπλών ορισμών από διαφορές οπτικές γωνίες. Ορισμοί οι οποίοι καλούνται να διευκολύνουν την κατανόηση της έννοιας από όλο και περισσότερους ανθρώπους. Υπό αυτό το πρίσμα, αποδόθηκε και ο ορισμός του αγροτουρισμού σύμφωνα με το ΥΑΑ (δηλαδή το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης)

Επομένως, προκύπτει ένας διαφορετικός ορισμός που δίνεται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και ο οποίος διασαφηνίζει ότι ο αγροτουρισμός ως δράση περιέχει μια πληθώρα τουριστικών δραστηριοτήτων μικρής συνήθως κλίμακας, όμως οικογενειακής ή συντεχνιακής προέλευσης, οι οποίες αναπτύσσονται σε αγροτικές περιοχές από άτομα που δραστηριοποιούνται πάνω στον τομέα της γεωργίας. Για τον λόγο αυτό, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης πρωτοπορεί και ορίζει κάποιους συγκεκριμένους άξονες στόχους οι οποίοι είναι οι εξής:

- ❖ Καλύτερος διαχωρισμός και Μεγαλύτερη ευελιξία των αγροτικών δραστηριοτήτων ούτως ώστε να διαφοροποιούνται από τα συνηθισμένα πρότυπα
- ❖ Εισαγωγή νέων ιδεών και καινοτόμων σχεδίων για δραστηριότητες για την αύξηση των εισοδημάτων που θα μπορούν να αποκομίσουν οι αγρότες.
- ❖ Διαφύλαξη και Αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου και των εργασιακών συνθηκών των αγροτικών περιοχών.
- ❖ Πρόληψη και αντιμετώπιση της παθογένειας της πληθυσμιακής εγκατάλειψης της υπαίθρου.
- ❖ Ανάδειξη, Προώθηση και υποστήριξη του κοινωνικού και οικονομικού ρόλου των γυναικών της υπαίθρου.
- ❖ Διαφύλαξη και Προστασία του περιβάλλοντος.
- ❖ Προστασία της πολιτισμικής κληρονομιάς.

Η **γνησιότητα, καινοτομία και πρωτοτυπία** αυτού του είδους των διακοπών είναι ο λόγος που προσελκύει όλο και περισσότερους τουρίστες σε Ελλάδα και εξωτερικό τα τελευταία χρόνια. Το περιβάλλον και ο πολιτιστικός πλούτος βρίσκονται στο επίκεντρο και συχνά υπάρχουν άτομα που επιδιώκουν να συνδυάσουν τις διακοπές τους με εθελοντική εργασία και βοήθεια στους ντόπιους αγρότες ή κτηνοτρόφους. Την δική του άποψη για το είδος αυτό του τουρισμού καταθέτει ο Κ. Ανδριώτης στο βιβλίο του Αειφορία και Εναλλακτικός Τουρισμός. Εκδόσεις Σταμούλη. Ο Αγροτουρισμός, όπως εξηγεί, έχει στόχο στους τέσσερις άξονες που θα αναλυθούν από κάτω:

i. Ανάπτυξη Τουριστικών Δραστηριοτήτων στην Ύπαιθρο

Για την ανάπτυξη προγραμμάτων αυτής της μορφής τουρισμού, ο αστικός χώρος απορρίπτεται σε αντίθεση με την εφαρμογή προγραμμάτων μαζικού τουρισμού που ο αστικός χώρος κρίνεται κατάλληλος. Αυτό έχει ως συνέπεια, να δοθεί μια ευρύτερη διάσταση του χώρου, στην οποία μπορεί να αναπτυχθεί πρόγραμμα Αγροτουρισμού, στα πλαίσια της ευρύτερης συλλογιστικής με στόχο τη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού στην ύπαιθρο και την καλυτέρευση του βιοτικού τρόπου ζωής.

ii. Συμπληρωματικότητα της Απασχόλησης και του Εισοδήματος

Οι δραστηριότητες επαγγελματικής απασχόλησης και αγροτουρισμού δεν δημιούργησαν ένα νέο αυτόνομο επαγγελματικό πεδίο στον αγροτικό τομέα. Βασικός στόχος του αγροτουριστικού έργου είναι η συμπληρωματικότητα των αγροτικών εργασιών και η μείωση των διακυμάνσεων του αγροτικού εισοδήματος λόγω εποχικότητας στην παραγωγή, καθώς διαπιστώνεται υποαπασχόληση και οι διακυμάνσεις είναι σε υψηλά επίπεδα λόγω της φύσης των γεωργικών εργασιών, που εναλλάσσονται από περιόδους ύφεσης σε περιόδους αιχμής. Ο Αγροτουρισμός κατά συνέπεια θεωρείται ίσως ότι είναι ο μόνος τόσο αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης του μαρασμού και της εγκατάλειψης των αγροτικών περιοχών, που οφείλεται καθαρά στην ασταθή οικονομική κατάσταση των αγροτών.

iii. Ανάπτυξη Μικρών Οικογενειακών Μονάδων ή Συνεταιρισμών

Στη σύγχρονη εποχή και στην πραγματικότητα των τουριστικών επιχειρήσεων, οι μεγάλες επιχειρήσεις ευνοούνται ιδιαίτερα, αλλά γίνεται φανερό ότι κάτι τέτοιο δεν ισχύει και στις αγροτικές περιοχές. Πρέπει να γίνει από όλους αντιληπτό ότι οι πιο μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις και οι μικροί συνεταιρισμοί συνεισφέρουν με μεγαλύτερη καρποφορία στην άνθιση και ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Βάζοντας σε συσχετισμό τις πιο μεγάλες αγροτουριστικές μονάδες – συνεταιρισμούς με τις πιο μικρές οικογενειακές εκμεταλλεύσεις, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι όλες οι μονάδες οφείλουν να έχουν βιώσιμο μέγεθος. Στην πρώτη περίπτωση, η προκύπτουσα κατανομή της απώλειας οφέλους και απωλειών είναι αρκετά διαφορετική από αυτήν στη δεύτερη περίπτωση, μιας και υφίστανται ένας ή και περισσότεροι ιδιοκτήτες που ούτε κατοικούν ούτε προέρχονται από την τοπική κοινότητα, καθώς λαμβάνουν το όφελος από την παροχή υπηρεσιών του τουρισμού της περιοχής, σε αντίθεση με τα οικογενειακά καταλύματα που λαμβάνουν το αστικό εισόδημα και το διανέμουν στην αγορά και τις γεωργικές

εργασίες. Ένα πρόγραμμα αγροτουριστικής ανάπτυξης πιθανόν να παρέχει περισσότερες διασφαλίσεις, για μια δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος και του τοπικού πληθυσμού.

iv. Ανάπτυξη Τοπικής Παραγωγής

Σύμφωνα με τις βασικές αρχές του αγροτουρισμού, η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και η προσφορά καταλυμάτων θα πρέπει να χρησιμοποιούν τοπικά παραγόμενα προϊόντα. Σε σύγκριση με τα αγροτουριστικά καταλύματα, η λειτουργία των ξενοδοχειακών μονάδων φαίνεται να συνδέεται πιο χαλαρά με την τοπική παραγωγή και άρα με την τοπική οικονομία. Αυτός ο ισχυρισμός φαίνεται να ενισχύεται από την ίδια τη φύση των προγραμμάτων αγροτουρισμού, όπου απαιτούνται διασυνδέσεις με την τοπική παραγωγή καθώς και με άλλους τομείς της τοπικής οικονομίας προκειμένου να λειτουργήσουν με επιτυχία και σωστά κατά τη φάση υλοποίησης του προγράμματος.

4.5 ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ιστορία του αγροτουρισμού δεν θα λέγαμε ότι ξεκινάει από πολύ παλιά, καθώς μόλις την δεκαετία του 1960 πρωτοεμφανίστηκε ως συγκροτημένη εναλλακτική μορφή τουρισμού στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. (Farm /ranch tourism) και έπειτα με το πέρασμα των χρόνων έγινε αυτό που είναι σήμερα, επεκτάθηκε στον κόσμο, απέκτησε φήμη και δημιουργήθηκαν δομές αγροτουριστικών δραστηριοτήτων. Στη Βόρεια Ευρώπη ο αγροτουρισμός υπάρχει από πολλά χρόνια και ειδικά στην Βρετανία, τη Γερμανία και την Σκανδιναβία, ενώ καθοριστικό ρόλο διαδραμάτισε η βιομηχανική επανάσταση.

Όσον αφορά την Ελλάδα, φαίνεται πως το καθοριστικό έτος ήταν το 1984. Τότε η δημιουργία διαφόρων γυναικείων αγροτουριστικών συνεταιρισμών και βιοτεχνιών (Πέτρα Λέσβου, Αμπελάκια, Αράχοβα, Μαστιχοχώρια Χίου) (Ιακωβίδου Ο., 2006, σ. 6) έδωσε το έναυσμα για την νέα αυτή απασχόληση. Οι γυναίκες δραστηριοποιήθηκαν με τους συνεταιρισμούς για να αυξήσουν τα κέρδη τους και το γεγονός αυτό βοήθησε και στην βελτίωση της θέσης τους στην κοινωνία καθώς απέκτησαν μεγαλύτερη κοινωνική αποδοχή. Οι απασχολήσεις των συνεταιρισμών αφορούν πέρα από την παραγωγή τροφίμων, όπως μαρμελάδες, κομπόστες, κονσέρβες, λικέρ, γλυκά του κουταλιού, πίτες, τραχανάς, ζυμαρικά, βότανα και δημιουργία ειδών ομορφιάς δηλαδή αρώματα, μπιζού αλλά και είδη σπιτιού π.χ. διακοσμητικά για το σπίτι, ξυλόγλυπτα, κεντήματα, μοκέτες.

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, το Ελληνικό Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος, η Πανελλήνια Ένωση Αγροτικών Βιοτεχνιών, και ο Εθνικός Οργανισμός Τουρισμού, το πρόγραμμα «Αγρότες και Αγροτουρισμός» βοήθησαν την ανάπτυξη του αγροτουρισμού, καθώς σε πρώτη φάση το τοπίο ήταν θολό και δεν υπήρχε καμία κατευθυντήρια γραμμή ή βοήθεια από τοπικό ή περιφερειακό φορέα. Με τη σειρά της η ΕΕ δίνει σημαντική οικονομική βοήθεια και κονδύλια μέσω της τροπολογίας 797/85 που αφορά τις επενδύσεις για ίδρυση αγροκτήματος και μέσω του συστήματος Leader για την αναζωογόνηση και αναγέννηση κυρίως των λιγότερο ευνοημένων περιοχών.

Το μέγεθος των επιδοτήσεων για αγροτουριστικές εγκαταστάσεις διέφερε από περιοχή σε περιοχή και βάσει κριτηρίων, όπως για παράδειγμα η τοποθεσία. Με άλλα λόγια, οι περιοχές σε νησιωτικό ή ορεινό έδαφος ή οι μειονεκτικές περιοχές δικαιούνται μεγαλύτερη επιδότηση εκτός αν έχουν μεγάλη τουριστική δραστηριότητα. Τα προγράμματα Leader II και Leader Plus διαδέχτηκαν τα Leader και συνεισέφεραν σημαντικά. Εκτενέστερη αναφορά σε αυτά θα γίνει στη συνέχεια της εργασίας. Αλλά και άλλοι παράγοντες συνέβαλλαν, όπως είναι η επιθυμία για τον άνθρωπο να ξεφύγει από την καθημερινότητα και να στραφεί στη φύση, αλλά και η ανάγκη των αγροτών για αποκόμιση επιπλέον κέρδους ειδικά τις περιόδους ξηρασίας στις σοδειές τους. (Ιακωβίδου Ο., 2006, σ. 7).

Τουρίστες από όλον τον κόσμο επιλέγουν την Ελλάδα για να ζήσουν την εμπειρία του αγροτουρισμού. Η αστικοποίηση και το άγχος των μεγαλουπόλεων με τους φρενήρεις ρυθμούς ζωής δημιουργούν την επιθυμία επιστροφής στην φύση και στροφής σε εναλλακτικές δραστηριότητες. Ακόμη, η ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ (Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα) το έτος 1981 άλλαξε το σκηνικό, αφού μετά από αυτήν αυξήθηκαν τα προγράμματα για την τοπική και αγροτική ανάπτυξη. Άλλες μορφές που είναι δημοφιλείς, σύμφωνα με στοιχεία από τη μελέτη των Καζακόπουλου και Γιδαράκου (2003) είναι τα Ενοικιαζόμενα Δωμάτια, η μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, οι Υπηρεσίες Catering τα ενοικιαζόμενα δωμάτια σε συνδυασμό με την παροχή άλλων προϊόντων λαϊκής τέχνης και άλλα προϊόντα και τέλος οι υπηρεσίες Catering σε συνδυασμό με κάποια άλλη δραστηριότητα

5.ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

5.1 Ταμείο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

Σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση δυσκολιών διαδραματίζει και το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας . Πρόκειται για ένα ταμείο που δημιουργήθηκε για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων του κορονοϊού με σκοπό να οδηγήσει εκ νέου σε ρυθμό ανάπτυξης τις περιοχές που πλήγηκαν σημαντικά από αυτόν. Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας συνιστά έναν θεμελιώδη τόσο οικονομικό όσο και κοινωνικό μετασχηματισμό, ο οποίος και έχει επιρροή σε πολλούς τομείς. Δεν επιδρά μόνο στα οικονομικά χαρακτηριστικά αλλά και στις τεχνολογίες, τις συμπεριφορές και τους θεσμούς. (Ιστότοπος Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας)Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας λέγεται Ελλάδα 2.0. Πέρασε σε ισχύ την δέκτη τρίτη του Ιουλίου του έτους 2021 μέσα από το Συμβούλιο Οικονομικών Δημοσιονομικών Θεμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ecofin).

Το σχέδιο αυτό περιέχει συγκεκριμένα 106 επενδύσεις αλλά και 68 μεταρρυθμίσεις οι οποίες είναι κατανομημένες σε 4 άξονες-πυλώνες και περιλαμβάνει 31,16 δισεκατομμύρια ευρώ. Οι άξονες είναι η πράσινη προσαρμογή και διείσδυση στην κοινωνία, η ψηφιακή μεταρρύθμιση και επικράτηση ως πολιτική, η απασχόληση, οι δεξιότητες και η κοινωνική συνεκτικότητα και τέλος οι επενδύσεις των ιδιωτών και η μεταρρύθμιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Τα περισσότερα από αυτά αποτελούν πόρους της ευρωπαϊκής ένωσης και ειδικότερα τα 30,5 δισεκατομμύρια Ευρώ εξ αυτών (17,8 δισ. ευρώ ενισχύσεις και 12,7 δισ. ευρώ δάνεια) . Σκοπός δεν είναι άλλος από το να ενεργοποιήσει τις επενδύσεις στη χώρας σε βάθος πενταετίας 2021-2026, καθώς η ισχύς του είναι μέχρι το 2026. Ακόμη, γίνεται προσπάθεια μέσω αυτού να αντιμετωπιστούν τα υπάρχοντα επενδυτικά και παραγωγικά κενά και να αυξηθεί η απασχόληση σε περιοχές που συνάντησαν προβλήματα και όπως αναφέρει και το όνομα του και να βελτιωθεί και η οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα για να επέλθει η ανάκαμψη σε όλους τους τομείς. (Ιστότοπος ενιαίας ψηφιακής πύλης δημόσιας διοίκησης σχέδιο ΕΛΛΑΔΑ 2-0)

Κάθε επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να αποδεικνύει τον παραπάνω στόχο και επιπρόσθετα τουλάχιστον έναν από τους στόχους που αναλύονται παρακάτω και είναι :

- α) Η βελτίωση της θέσης του αγροτών στην αλυσίδα αξίας.
- β) Η ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών αλλά και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον, που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής.
- γ) Η βιώσιμη τοπική ανάπτυξη και η αποδοτικότερη διαχείριση των φυσικών πόρων.
- δ) Η αύξηση του βαθμού συνεργασίας στον πρωτογενή τομέα και η υιοθέτηση της συμβολαιακής γεωργίας. Η συμβολαιακή γεωργία αποτελεί μια από τις σημαντικότερες τάσεις της σύγχρονης αγροτικής παραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο. Είναι γνωστή στην διεθνή ορολογία και ως contract farming ή contractual agriculture. Προέκυψε ως απάντηση σε δύο μεγάλες ανάγκες των παραγωγών και των αγροτικών βιομηχανιών. Οι μεν έχουν την ανάγκη σταθερής πηγής εισοδήματος, ενώ οι δε, δηλαδή οι αγροτικές βιομηχανίες επιδιώκουν να εξασφαλίσουν ότι θα έχουν σταθερή διέλευση και σε ποσοτικά αλλά και σε ποιοτικά προϊόντα.

Επομένως, είναι μια συμφωνία μεταξύ δύο μερών, σκοπός της οποίας είναι το ένα μέρος (ο αγρότης) να παράγει μια ορισμένη ποσότητα και ποιότητα γεωργικών προϊόντων και να πουλάει αυτά τα γεωργικά προϊόντα στο άλλο μέρος σε προκαθορισμένη τιμή. Οι συμμετέχοντες μπορεί να είναι μεμονωμένοι αγρότες ή γεωργικοί συνεταιρισμοί από την πλευρά της παραγωγής και κρατικοί φορείς

ή ιδιωτικοί οργανισμοί και επιχειρήσεις από την άλλη. [Συμβολαιακή γεωργία: ατενίζοντας το μέλλον \(excelixi.org\)](http://excelixi.org))

5.2 Σημασία του ταμείου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

Λίγοι μπορούν να αντιληφθούν και να διανοηθούν πόσο μεγάλη είναι η σημασία του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την Ελλάδα, αλλά και πόσο μεγάλη δυνατότητα ανάπτυξης και διαφυγής από την στενότητα χρόνου και πόρων προσφέρει σε σημείο μάλιστα που να χαρακτηρίζεται ευρέως ως ιστορική ευκαιρία της χώρας και να θεωρείται καθήκον και χρέος εκμετάλλευσής της και αξιοποίησής της στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό που αυτό είναι εφικτό. Οι λόγοι που το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας είναι διαφορετικό πάντα σε σχέση με κάθε άλλη προγενέστερη ευρωπαϊκή καινοτόμο δράση αξίζει να αναλυθεί παρακάτω.

Όπως γνωρίζουμε οι πόροι είναι περιορισμένοι και οι ανάγκες απεριόριστες. Κατά κάποιον τρόπο αυτές οι δυο έννοιες δηλαδή οι πόροι και οι ανάγκες είναι αντιστρόφως ανάλογες, αφού η αύξηση της μιας συνεπάγεται ελάττωση της άλλης. Η ύπαρξη και αξιοποίηση του ταμείου αυτού θα δώσει λύση στο πρόβλημα των εξαντλημένων πόρων. Η πρωτόγνωρη ευκαιρία κινητοποίησης ιδιωτικών πόρων στα πλαίσια του προγράμματος και μέσα από δάνεια από το ταμείο είναι πολύ πιθανό να αυξήσει τις επενδύσεις των ιδιωτών και τις συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Το γεγονός ότι η ισχύς του είναι μέχρι το 2026, δηλαδή το Ταμείο Ανάκαμψης θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει όλα τα έργα και τις επενδύσεις μέχρι τη λήξη του 2026 συμβάλλει στην αύξηση της ταχύτητας χρήσης των διαθέσιμων πόρων προκειμένου να προλάβουν τις προθεσμίες.

Δεν πρέπει να παραληφθεί το γεγονός ότι το Σχέδιο συνδυάζει για πρώτη φορά επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις. Οι επενδύσεις δίνουν στο Σχέδιο μακροοικονομική και οικονομική ισχύ και οι μεταρρυθμίσεις αποτελεσματικότητα και προοπτική. Τα κεφάλαια που συγκεντρώνονται από αυτό το ταμείο είναι σημαντικά και εάν χρησιμοποιηθούν σωστά μπορούν να αλλάξουν την πορεία της χώρας, βάζοντάς την σε τροχιά μόνιμης, δυναμικής και διαρκούς ανάπτυξης, ενισχύοντας τη συνοχή σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και δημιουργώντας εκατοντάδες χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας υψηλής ποιότητας που θα υπάρχουν όχι μόνο κατά τη διάρκεια του προγράμματος, όμως και μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος και συμβάλλοντας στην μόνιμη αύξηση στο ύψος του πραγματικού ΑΕΠ κατά 7 τοις εκατό. (Ιστότοπος ενιαίας ψηφιακής πύλης δημόσιας διοίκησης σχέδιο ΕΛΛΑΔΑ 2-0)

5.3 Πράσινος αγροτουρισμός

Όσον αφορά τον αγροτουρισμό και την σύνδεσή του με το ταμείο, μέσα από το πρόγραμμα «Πράσινος Αγροτουρισμός» το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ωθεί σε επιχειρηματική δράση που αφορά τον αγροτουρισμό. Η κρατική βοήθεια που προσφέρεται στις επιχειρήσεις που απευθύνεται μέσω αυτού είναι ιδιαίτερα χρήσιμη διότι παρέχει επιχορήγηση μέχρι και 50% για δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων όπως τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες, ενοικιαζόμενα δωμάτια και ξενοδοχεία, με βασική προϋπόθεση να προσφέρουν διατροφή και προϊόντα του αγροδιατροφικού κλάδου στους επισκέπτες, εντός του χώρου εγκατάστασης ή και στον τόπο παροχής υπηρεσιών βιωματικού τουρισμού της επιχείρησης.

Η υποβολή των αιτήσεων ενίσχυσης σύμφωνα με το ΦΕΚ του Πράσινου Αγροτουρισμού ξεκίνησε στις 30/05/2022 και ολοκληρώθηκε στις 30/9/2022. Το ελάχιστο ύψος της εκάστοτε επένδυσης είναι 500.000,00 ευρώ (καθαρή αξία).

Το Ποσοστό Επιχορήγησης για τις Μικρές Επιχειρήσεις ανέρχεται σε 50% για όλη την Ελλάδα, πλην της Αττικής (45% για Ανατολική Αττική / Δυτική Αττική / Πειραιάς και νήσοι και 35% για τον Δυτικό τομέα Αθηνών). Στη Θεσσαλία οι μεγάλες επιχειρήσεις δικαιούνται 30% και οι μικρές 40%.Επιδοτούνται δαπάνες για Κτηριακά και Διαμόρφωση Περιβάλλοντος Χώρου, Μηχανήματα και Μηχανολογικό/ λοιπό Εξοπλισμό. Επίσης ενισχύονται άυλες δαπάνες καθώς και αμοιβές συμβούλων (μελέτες).

Οι Τουριστικές δραστηριότητες πρέπει να αφορούν **αποκλειστικά** σε επενδυτικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού ως εξής:

- α) NACE 55: Καταλύματα
- β) NACE 56: Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης
- γ) NACE 79: Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες
- δ) NACE 90: Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση
- ε) NACE 91: Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες
- στ) NACE 93: Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας

Σε γενικότερο πλαίσιο στόχοι του ταμείου είναι μεταξύ άλλων και οι επενδύσεις στους τομείς του πολιτισμού, του τουρισμού και της αγροδιατροφής, μιας και μπορούν να αποτελέσουν σημαντικούς μοχλούς ανάπτυξης.

5.4 Πράσινος Αγροτουρισμός Και Προσπατιούμενα

Τα επενδυτικά σχέδια οφείλουν να συνδέουν τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, με τον τριτογενή, δημιουργώντας ένα νέο τουριστικό προϊόν. Απαιτείται πλάνο βιωματικού αγροτουρισμού όπου να περιλαμβάνονται τεκμηριωμένα δράσεις γαστρονομίας και άλλων μορφών εναλλακτικού τουρισμού.

Χαρακτηριστικό του προγράμματος είναι ότι απαιτείται προσκόμιση Μνημονίου Συνεργασίας με τουλάχιστον 5 νομικές και συλλογικές οντότητες από την Περιφέρεια υλοποίησης της επένδυσης, όπου θα περιγράφεται αναλυτικά:

- I. Ο ρόλος τους στο πλάνο υλοποίησης του σχεδίου βιωματικού τουρισμού.
- II. Ο βαθμός διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος μέσα από την προτεινόμενη συνεργασία.
- III. Η οικονομική συμμετοχή των επιλεγμένων οντοτήτων (η οποία δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για το παρόν επενδυτικό σχέδιο) στο πλαίσιο υλοποίησης της συνεργασίας.
- IV. Τα προβλεπόμενα οικονομικά οφέλη.
- V. Η δέσμευση υλοποίησης του σχεδίου βιωματικού αγροτουρισμού για χρονικό διάστημα που ορίζεται στις μακροχρόνιες δεσμεύσεις.

Εκτός αυτού στο Νέο Καθεστώς του Πράσινου Αγροτουρισμού περιλαμβάνονται διαφοροποιήσεις σε σχέση με τα παλαιότερα επιχορηγούμενα προγράμματα, όπως ενδεικτικά:

- Βαθμολογείται η ίδια συμμετοχή (τραπεζικοί λογαριασμοί μετόχων ή εταιρείας) και η ύπαρξη αποδεικνυόμενης δυνατότητας δανεισμού.
- Δεν απαιτούνται εκ των προτέρων (Εγκεκριμένα) Αρχιτεκτονικά Σχέδια ή ιδιοκτησία/ μίσθωση γης.
- Δεν απαιτείται εκ των προτέρων (κατά την αίτηση) η ύπαρξη εταιρείας.
- Η έναρξη της επένδυσης θα πρέπει να γίνει άμεσα μετά την έγκριση (εντός 3 μηνών και με υλοποίηση τουλάχιστον του 10% του φυσικού αντικειμένου).
- Δίνεται δυνατότητα πολυτμηματικής πραγματοποίησης/ πληρωμής του έργου

Ιστότοπος κέντρου επενδύσεων

([ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ](#) ● [ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΑΓΡΟ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ \(kei.gr\)\)](#))

Απευθύνεται ειδικά σε: Υφιστάμενες και Υπό Σύσταση ΜΜΕ και μεγάλες επιχειρήσεις Α) Υφιστάμενα Νομικά Πρόσωπα (ΜΜΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις) Β) Υπό-σύσταση Νομικά Πρόσωπα που ολοκληρώνουν τις διαδικασίες σύστασης πριν την έκδοση της ατομικής εγκριτικής απόφασης ένταξης στο Υποέργο. Δεν ενισχύονται φυσικά πρόσωπα και ατομικές επιχειρήσεις.

Δικαιούχοι:

Δικαιούχοι δύνανται να κριθούν όλα τα νομικά πρόσωπα είτε ανήκουν στις ΜΜΕ, είτε στις μεγάλες επιχειρήσεις, με την επιφύλαξη των ειδικότερα οριζόμενων στο κατά περίπτωση εφαρμοστέο ειδικό άρθρο του ΓΑΚ, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Προσφέρουν διατροφή και προϊόντα αγροδιατροφής στους επισκέπτες, εντός του χώρου εγκατάστασης ή και στον τόπο παροχής υπηρεσιών βιωματικού τουρισμού της επιχείρησης.

β) Οι Α ' ύλες προέρχονται:

αα) Από συμβολαιακή γεωργία σε ποσοστό κατ' ελάχιστον 60% κατ' έτος, ή

ββ) Από καθετοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας σε ποσοστό κατ' ελάχιστον 60% κατ' έτος

Η ανωτέρω υποχρέωση, ξεκινάει από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της υλοποίησης της επένδυσης και έχει διάρκεια τουλάχιστον 3 ετών.

Δεν δύνανται να κριθούν δικαιούχοι πρόσωπα που λειτουργούν υπό τη μορφή της εταιρείας αστικού δικαίου, νομικές μορφές της κοινοπραξίας με εξαίρεση τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις.

Επιλέξιμες Δαπάνες (συνοπτικά)

Ενισχύονται επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού πληρουμένων σε κάθε περίπτωση των προϋποθέσεων του κατά περίπτωση εφαρμοστέου άρθρου του ΓΑΚ.

Α. Δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων (ΓΑΚ άρθρο 14 του τμήματος 1) όπως ισχύουν κάθε φορά:

α) Κατασκευή ή εκσυγχρονισμός ακινήτων.

β) Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της μονάδας.

γ) Οχήματα (συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρικών ποδηλάτων κ.ά.) με τα οποία η επιχείρηση διενεργεί μεταφορές, στο πλαίσιο της λειτουργίας της. Επιλέξιμα είναι τα ηλεκτρικά οχήματα, τα οχήματα μηδενικών εκπομπών CO₂ και τα οχήματα που εκπέμπουν CO₂ μικρότερο των 50g/Km

δ) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού, που εξυπηρετεί την λειτουργία της μονάδας.

ε) Δαπάνες εξοπλισμού μηχανοργάνωσης της επιχείρησης. Στον εξοπλισμό μηχανοργάνωσης συμπεριλαμβάνονται και οι δαπάνες για απομακρυσμένη και έξυπνη διαχείριση με την εγκατάσταση συστημάτων τηλε-ελέγχου καθώς και κάθε άλλη επένδυση η οποία οδηγεί σε ψηφιακή αναβάθμιση των επιχειρήσεων. Επιλέξιμος είναι ο εξοπλισμός ο οποίος που λειτουργεί κατά τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον και συνοδεύεται από αντίστοιχες πιστοποιήσεις εφόσον υφίστανται στην αγορά.

στ) Δαπάνες για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.

ζ) Άυλες δαπάνες όπως απόκτηση λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων (συμπεριλαμβάνονται και επενδύσεις σε ψηφιακή αναβάθμιση των επιχειρήσεων) / Τεχνικές προδιαγραφές και σχεδιασμός προϊόντων / Έρευνες αγοράς / Εταιρική ταυτότητα & branding (logos, εταιρικές παρουσιάσεις κ.λπ.) / Σχεδιασμός προωθητικών ενεργειών και υλικού για εταιρείες και προϊόντα. Επιπλέον, επιλέξιμα είναι η απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας από αρμόδιους οργανισμούς (όπως ISO, HACCP, BRC GlobalStandards, IFS FoodStandard, GLOBALG.A.P. κ.λπ.)

Β. Δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων

α) Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ

αα) Οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στο κόστος των συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους.

ββ) Οι εν λόγω υπηρεσίες δεν πρέπει να αποτελούν συνεχή ή περιοδική δραστηριότητα ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης, όπως τακτικές υπηρεσίες παροχής φορολογικών και νομικών συμβουλών ή διαφημιστικές υπηρεσίες

β) Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις

Επιλέξιμες οι δαπάνες συμμετοχής σε οποιαδήποτε εμπορική έκθεση (μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου).

γ) Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

αα) Ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές δεν ενισχύεται ως μεμονωμένη δράση, αλλά ως τμήμα της συνολικής παραγωγικής επένδυσης.

ββ) Οι επενδύσεις σε ΑΠΕ, περιλαμβανομένης της ηλιακής ενέργειας, θα στηρίζονται σε σχετική μελέτη ενεργειακών απαιτήσεων και στην οποία γίνεται ανάλυση του ποσοστού κάλυψης των αναγκών λειτουργίας της επιχείρησης του δικαιούχου.

γγ) Οι ενισχυόμενες επενδύσεις χρησιμοποιούνται για την παραγωγή βιώσιμων βιοκαυσίμων που δεν είναι βασιζόμενα σε εδώδιμα φυτά.

δδ) Ως επιλέξιμες δαπάνες σε ΑΠΕ λογίζονται οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

εε) Οι ενισχύσεις χορηγούνται μόνο σε νέες εγκαταστάσεις ΑΠΕ. Καμία ενίσχυση δεν χορηγείται ούτε καταβάλλεται μετά την έναρξη λειτουργίας της εγκατάστασης και η ενίσχυση είναι ανεξάρτητη από την παραγωγή.

Είδος ενίσχυσης: Επιχορήγηση/Επιδότηση

Τι ενισχύεται:

Τα όρια του αιτούμενου προϋπολογισμού κάθε αίτησης χρηματοδότησης είναι τα ακόλουθα:

- Πολύ μικρές – Μικρές – Μεσαίες επιχειρήσεις: 500.000,00 Ευρώ (κατώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός)- 7.500.000,00 Ευρώ (ανώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός)
- Μεγάλες επιχειρήσεις: 500.000,00 Ευρώ (κατώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός) -12.500.000,00 Ευρώ (ανώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός)

Τα τουριστικά καταλύματα που μπορούν να πάρουν την επιδότηση είναι τα εξής:

-Ξενοδοχεία κλασικού τύπου 5, 4 ή 3 αστέρων, ελάχιστης δυναμικότητας 10 δωματίων και 20 κλινών,

-Ξενοδοχεία τύπου επιπλωμένων δωματίων 5 ή 4 αστέρων, ελάχιστης δυναμικότητας 30 κλινών,

-Ενοικιαζόμενα δωμάτια 4 κλειδιών, ελάχιστης δυναμικότητας 5 δωματίων και 10 κλινών,

-Ενοικιαζόμενα επιπλωμένα διαμερίσματα 4 κλειδιών, ελάχιστης δυναμικότητας 5 δωματίων και 10 κλινών

-Τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες μεμονωμένες ή σε σειρά ή σε συγκρότημα, μονώροφες ή διώροφες μονοκατοικίες που έχουν αυτοτέλεια λειτουργίας, ανεξάρτητη εξωτερική προσπέλαση η κάθε μια και ιδιωτικότητα, ελάχιστων διαστάσεων

– μονόχωρες 40 τ.μ. και

-δύο κύριων χώρων 60 τ.μ.

Η διάρκεια υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων ορίζεται σε 18 μήνες με δυνατότητα παράτασης έξι (6) μηνών, που θα χορηγείται, είτε για λόγους ανωτέρας βίας, είτε κατόπιν ειδικής αιτιολόγησης. Σε κάθε περίπτωση η καταληκτική ημερομηνία υποβολής της τελευταίας

αίτησης καταβολής της ενίσχυσης δεν ξεπερνά την 31η Μαΐου 2025 σε αντίθεση με άλλα προγράμματα του ταμείου που διαρκούν ως το 2026.

Άρθρο Γρ. Μπακλατσή, 2022

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι το υποέργο «Πράσινος αγροτουρισμός» σκοποί του είναι η αύξηση του βαθμού συνεργασίας μεταξύ των παραγωγικών τομέων, η βελτίωση της θέσης του αγρότη στην αλυσίδα αξίας, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της αναγνωσιμότητας των προϊόντων στις αγορές μέσα από την τοποθέτησή τους σε σημεία προσέλκυσης επισκεπτών – τουριστών και η ανάπτυξη δράσεων βιωματικού τουρισμού και παράλληλα η ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών αλλά και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον, που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής.

6.ΣΤΟΧΟΙ, ΟΦΕΛΗ, ΡΟΛΟΣ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΡΑ

Οι Βασικοί σκοποί και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του Αγροτουρισμού οι Δραστηριότητες που περιλαμβάνει και οι Μορφές του

6.1 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Όπως καθετί έχει πλεονεκτήματα, έτσι έχει και μειονεκτήματα. Δε θα μπορούσε να ισχύει το αντίθετο με τον αγροτουρισμό. Για αυτό και πρέπει να καταγραφούν και τα αρνητικά που μπορεί να προκύψουν από το φαινόμενο αυτό. Αρχικά, στα αρνητικά εντάσσεται η αυθαιρεσία δράσεων από τους φορείς. Με άλλα λόγια, ο περιφερειάρχης Θεσσαλίας ή π.χ. ο δήμαρχος νότιου Πήλιου με τον ρόλο τους στην περιοχή μπορεί να δημιουργήσουν προβλήματα εφόσον δεν υπακούσουν τις ανάγκες του περιβάλλοντος και δρουν αποκλειστικά με γνώμονα το κέρδος, αψηφώντας την φύση. Η αρμοδιότητά τους είναι να ελέγχουν τις περιοχές δράσης τους και να περιορίζουν τις παθογένειες. Ωστόσο, αν δρουν υπέρ των μεγάλων επιχειρήσεων που θέλουν να ασχοληθούν με αγροτουρισμό και επιτρέπουν για παράδειγμα την αυθαίρετη δόμηση, τότε αυτό θα δημιουργούσε μια αρνητική κατάσταση για τον τόπο.

Για να γίνει πιο κατανοητό τι είναι η έννοια αυτή πρέπει να ανατρέξουμε στο αντίστοιχο άρθρο. Σύμφωνα με τον ισχύοντα Ν4497/2017, ως αυθαίρετη κατασκευή ορίζεται «κάθε κατασκευή ή εγκατάσταση, η οποία εκτελείται ή έχει εκτελεστεί χωρίς την απαιτούμενη οικοδομική άδεια ή καθ' υπέρβαση αυτής ή κατά παράβαση των ισχυουσών πολεοδομικών διατάξεων ή με βάση άδεια που ανακληθήκε ή ακυρώθηκε». Επιπλέον, ως αυθαίρετη αλλαγή χρήσης ορίζεται «κάθε μεταβολή της χρήσης για την οποία δεν έχει εκδοθεί η απαιτούμενη οικοδομική άδεια (άδεια δόμησης)». Στα αρνητικά της είναι ότι δεν υπακούει την φέρουσα ικανότητα της περιοχής, δηλαδή το πόσοι τουρίστες είναι δυνατό να <<χωρέσουν>> στην περιοχή και αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μεγάλο κίνδυνο σε περίπτωση κάποιας φυσικής καταστροφής. Όπως είδαμε ότι συνέβη στο Μάτι Αττικής, όπου ο ανεξέλεγκτος και χωρίς σχέδιο πολεοδομικός σχεδιασμός οδήγησε σε αδυναμία έγκαιρης αποχώρησης από τις περιοχές που κήκαν. Συνεπώς, βρίσκεται σε κίνδυνο η τοπική κοινωνία.

Επιπλέον, ελλοχεύει ο κίνδυνος αλλοίωσης του φυσικού περιβάλλοντος και του πλούτου του, διότι δεν προβλέπεται επέμβαση του ανθρώπου σε όλες τις περιοχές, άσχετα του τι γίνεται εν τέλει. Ο αγροτουρισμός είναι πιθανό να προκαλέσει περιβαλλοντικά ζητήματα, όπως ρύπανση του περιβάλλοντος, αύξηση στη χρήση των φυσικών πόρων και διάβρωση της τοπικής παραδοσιακής πολιτιστικής κληρονομιάς. Για τον λόγο αυτό η ισορροπία της κοινωνικής συνοχής και της περιβαλλοντικής διαφύλαξης με την οικονομική ευμάρεια και ανάπτυξη πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο των δράσεων. Εξάλλου, ζήτημα αποτελεί και ο υπερτουρισμός που προκαλείται από τις ολοένα και περισσότερες εγκαταστάσεις που δημιουργούνται. Είναι κοινώς αποδεκτό και γενική παραδοχή ότι ο τουρισμός αποτελεί κομβικό παράγοντα και αφετηρία της ανάπτυξης τόσο της τοπικής όσο και της διεθνούς οικονομίας μιας χώρας όπως η Ελλάδα που <<ζει>> από αυτόν λόγω κυρίως των νησιών της. Ο υπερτουρισμός παρά ταύτα έχει ως άμεση συνέπεια τον υπερπληθυσμό και την υπερβολική συσσώρευση τουριστών- επισκεπτών σε ορισμένους τουριστικούς τόπους και δημιουργεί προβλήματα όσον αφορά τα θετικά του μαζικού τουρισμού.

Τα μειονεκτήματα όμως δεν περιορίζονται σε αυτά. Ζήτημα αποτελεί και το μεγάλο κόστος που χρειάζεται για την ένταξη της επιχείρησης στην αγορά. Οι αρχικές επενδύσεις που απαιτούνται δεν μπορούν να γίνουν χωρίς σημαντικό ποσό διότι το κόστος του αρχικού

κεφαλαίου για την ανάπτυξη των απαιτούμενων υποδομών και εγκαταστάσεων δεν είναι αμελητέο. Γιατί πέρα από το κατάλυμα απαιτείται και η ύπαρξη και άλλων χώρων όπως χώροι δραστηριοτήτων, χώροι εστίασης π.χ. καφετέριες και εστιατόρια. Σημαντικό κόστος χρειάζεται και η διαφημιστική καμπάνια για να διαδοθεί η φήμη της επιχείρησης και να μάθουν όλοι για αυτήν. Εκτός αυτού, τα έσοδα της επιχείρησης δεν είναι σταθερά και εξαρτώνται από πλήθος μεταβλητών παραγόντων. Η απουσία σταθερής πηγής εσόδων έχει να κάνει σε σημαντικό βαθμό με την άρρηκτη σύνδεση αγροτουρισμού και εποχικότητας. Η εποχικότητα του τουρισμού είναι συνάρτηση δύο βασικών παραγόντων. Ο πρώτος είναι η το κλίμα και οι καιρικές συνθήκες επειδή επηρεάζεται από την καιρική αλλαγή και αποτελεί γρίφο για τους αγρότες, καθώς ο καιρός δεν δύναται να προβλεφθεί με ακρίβεια και νωρίς. Ακόμη, ρόλο διαδραματίζουν και οι θεσμικοί παράγοντες ενός πολιτισμού όπως για παράδειγμα, της εποχής των σχολικών διακοπών ή των θρησκευτικών ή εθνικών εορτών των πολιτισμών. Οι περιοχές αγροτουρισμού συνήθως έχουν περιορισμένη επισκεψιμότητα κατά τους μήνες εκτός της τουριστικής περιόδου, και αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ανεπαρκές εισόδημα για τους αγρότες κατά τον υπόλοιπο χρόνο.

Παράλληλα, η τεχνογνωσία είναι κάτι που λείπει από τους αρμόδιους οργάνωσης αγροτουριστικής δράσης. Αντ. αυτού επικρατεί ένα θολό τοπίο και άγνοια για το πως θα έπρεπε να προωθηθεί ο αγροτουρισμός με σκοπό την προσέλκυση περισσότερων τουριστών. Είναι συνεχής η ανάγκη για όλο και περισσότερες δεξιότητες, διαρκή μετεκπαίδευση και καινούρια τεχνογνωσία. Υπό αυτό το πρίσμα, οι αγρότες που διαλέγουν να αναπτύξουν αγροτουριστικές δραστηριότητες πρέπει να αποκτούν συνεχώς νέες ικανότητες που αφορούν τον τουρισμό, την φιλοξενία και την προώθηση της επιχείρησης. Το γεγονός αυτό στην πράξη μπορεί να απαιτεί επιπλέον κατάρτιση και εκπαίδευση για τους αγρότες.

Σημαντικό κομμάτι της πίτας των πόρων οφείλει να δεσμεύσει η εκστρατεία προώθησης. Σδην σύγχρονη εποχή χωρίς διαφήμιση δεν γίνεται εύκολο να μαθευτεί κάτι καινούριο και καινοτόμο. Η λειτουργία μιας αγροτουριστικής επιχείρησης εγείρει την ανάγκη για δεξιότητες στον τομέα του μάρκετινγκ, της φιλοξενίας, του μάρκετινγκ και άλλων πολλών πτυχών της επιχειρηματικότητας. Οι αγρότες-επιχειρηματίες που επιθυμούν να επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους πρέπει να αναπτύξουν τις αντίστοιχες ικανότητες ή να προσλάβουν επαγγελματίες για να τις αναλάβουν. Αρνητική τροπή ωστόσο μπορεί να πάρει και η σχέση ανταγωνιστικότητας με ίδιου είδους επιχειρήσεις: Όσο επεκτείνεται ο κλάδος και γίνονται περισσότερες οι επιχειρήσεις του αγροτουρισμού, τόσο θα αυξάνεται και ο ανταγωνισμός για το ποια θα προσελκύσει περισσότερους τουρίστες. Η αύξηση του ανταγωνισμού πιστεύεται ότι θα σηματοδοτήσει σε σημαντικές αλλαγές στο υφιστάμενο πλαίσιο. Για παράδειγμα, είναι πολύ πιθανό να επέλθει μείωση των τιμών και συνεπώς των κερδών για να έρθει περισσότερος κόσμος. Ακόμη, μπορεί να υπάρξει η ανάγκη να προσληφθούν ειδικοί από τους οποίους θα παρέχονται συμβουλές για το πως θα προσφέρει η επιχείρηση πρωτοποριακές ιδέες για την αύξηση των τουριστών.

Μη θετικό αντίκτυπο μπορεί επίσης να προκαλέσει η κακή συνδεσιμότητα και οι κακές υποδομές. Άλλωστε, οι αγροτουριστικές περιοχές συχνά υστερούν σε υποδομές, όπως οδικά δίκτυα, αεροδρόμια και λιμάνια. Αυτό μπορεί να κάνει όλο και πιο δύσκολη την πρόσβαση των επισκεπτών και να περιορίζει το εύρος της αγοράς του αγροτουρισμού. Η έννοια της προσαρμοστικότητας πρέπει με τη σειρά της να βρίσκεται στο επίκεντρο. Στις σύγχρονες κοινωνίες κάθε στιγμή υπάρχουν εξελίξεις και μπορεί να είναι μια αλλαγή απαραίτητη. Το τι ζητάει ο πελάτης και η αγορά είναι συνεχώς μεταβαλλόμενο και γι' αυτό τον λόγο οι

υπηρεσίες, οι παροχές και τα προϊόντα πρέπει να ακολουθούν την εξέλιξη και πρόοδο της αγοράς για να ανταποκρίνονται στις αλλαγές στις προτιμήσεις των ταξιδιωτών. Τέλος, εμπόδια στον αγροτουρισμό μπορεί να αποτελέσουν και οι γνωστές παθογένειες του ελληνικού κράτους όπως είναι η δυσκαμψία του, η γραφειοκρατία με τις αργοπορίες που αυτή φέρνει και που μπορούν να λειτουργήσουν αποτρεπτικά για την εγκατάσταση επενδύσεων, οι πελατειακές σχέσεις πολιτών και κράτους, η εύνοια συγκεκριμένων επιχειρηματιών έναντι άλλων και το περίπλοκο νομικό πλαίσιο που συνεχώς διαφοροποιείται ανάλογα με τις νέες περιβαλλοντικές και νομικές απαιτήσεις για την δημιουργία μιας αγροτουριστικής επιχείρησης.

Επομένως, τα παραπάνω είναι κάποια από τα μειονεκτήματα που μπορεί να αντιμετωπίσει ο αγροτουρισμός. Ωστόσο, παρά τις προκλήσεις, ο αγροτουρισμός μπορεί να προσφέρει σημαντικά οφέλη για την τοπική κοινότητα, τη γεωργία και τον τουρισμό, όταν διαχειρίζεται με σύνεση και στρατηγική προσέγγιση.

Πηγή: ίδια επεξεργασία

6.2 ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ ΠΟΥ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΕΠΙΦΕΡΕΙ

Ο αγροτουρισμός, όπως εξηγήθηκε και παραπάνω είναι μια σύνθετη έννοια και για τον λόγο αυτό οι στόχοι του είναι και αυτοί πολλοί και σύνθετοι. Επομένως, αξίζει να αναφερθούν ποιοι είναι αυτοί. Πρόκειται για την ανάδειξη της ποιότητας σε συνάρτηση με την διαφύλαξη της παράδοσης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της διασφάλισης και ανάδειξης του φυσικού πλούτου της περιοχής δραστηριοποίησης και στην ψυχική ολοκλήρωση που προσφέρει στον άνθρωπο η επαφή με αυτήν. Ακόμη, επειδή κάποιες δραστηριότητες αφορούν συνεργασία των ανθρώπων θα μπορούσε να ειπωθεί ότι επιπλέον ένας στόχος είναι και η διασφάλιση των ανθρώπινων σχέσεων, βοηθώντας έτσι στην κοινωνική συνοχή και συνεκτικότητα. Εξάλλου, ο αγροτουρισμός δίνει πολλές εκπαιδευτικές ευκαιρίες για τους επισκέπτες και για τα παιδιά. Οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα να μάθουν για την γεωργία την κτηνοτροφία, την οινοπαραγωγή και άλλες αγροτικές δραστηριότητες μέσα από περιηγήσεις, εργαστήρια και διαδραστικές εμπειρίες. Προσφέρεται και η ευκαιρία να προωθηθεί η τοπική κουλτούρα και γαστρονομία. Οι τουρίστες μπορούν να γευτούν την αυθεντική τοπική κουζίνα, να παρακολουθήσουν παραδοσιακές εκδηλώσεις και να αγοράσουν τοπικά προϊόντα και τέχνες. Συμβάλλει ακόμη στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής μιας και φέρνει τουρισμό και αυξάνονται τα έσοδα των γειτονικών επιχειρήσεων, της εστίασης και άλλα, αλλά και στην περιφερειακή ανάπτυξη διότι φέρνει έργα υποδομής σε μια περιοχή. Αποσκοπεί στην συνεργασία του πρωτογενούς, του δευτερογενούς και του τριτογενούς τομέα παραγωγής. Η αγροτική επιχειρηματικότητα και ο αγροτουρισμός στοχεύουν στο να συνδυάσουν τη γεωργία και τον τουρισμό για την ανάπτυξη βιώσιμων επιχειρήσεων στην ύπαιθρο.

Συνδράμει στην αύξηση των εσόδων των αγροτών, ανοίγει θέσεις εργασίας και το αποτέλεσμα είναι να παραμένουν οι πληθυσμοί στις περιοχές κατοικίας τους. Το γεγονός αυτό μπορεί να μην ακούγεται με την πρώτη ματιά σπουδαίο, αλλά για μέρη όπου υπάρχει υψηλός δείκτης γήρανσης και ο πληθυσμός είναι μεγάλος σε ηλικία αποτελεί σίγουρα ανακούφιση. Εξάλλου το άνοιγμα θέσεων εργασίας είναι πολύ σημαντικό διότι κρατάει στην επιφάνεια επαγγέλματα που

τείνουν στον μαρασμό και στην εξαφάνιση όπως είναι τα επαγγέλματα που είναι συνδεδεμένα με τέχνες. Για παράδειγμα, οι ξυλογλύπτες, οι αργυροχρυσοχόοι, οι κεραμοποιοί και οι κλωστοϋφαντουργοί είναι επαγγέλματα που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της εξαφάνισης και με τα νέα δεδομένα αυξάνεται ο κύκλος εργασίας τους. Κρατάει λοιπόν σε καλύτερη μοίρα ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες όπως οι νέοι που κάνουν τα πρώτα βήματά τους στο εργασιακό περιβάλλον και οι γυναίκες. Επιπλέον, αναπτύσσεται η ύπαιθρος και οι αγροτικές περιοχές, ενώ αυξάνονται και οι υπηρεσίες και οι παροχές των περιοχών που ασχολούνται με αγροτουρισμό.

Ο αγροτουρισμός δίνει στους αγρότες τη δυνατότητα να διαφοροποιήσουν τις πηγές εσόδων τους. Αντί να εξαρτώνται αποκλειστικά από την παραγωγή γεωργικών προϊόντων, μπορούν να προσφέρουν τουριστικές υπηρεσίες και εμπειρίες, όπως ξενοδοχεία, εκδρομές στη φύση, γευσιγνωσία τοπικών προϊόντων και άλλες δραστηριότητες. Παράλληλα, μπορεί να αυξήσει τα εισοδήματα των αγροτών και των αγροτικών κοινοτήτων. Η προσέλκυση των τουριστών στις γεωργικές περιοχές μπορεί να δημιουργήσει νέες οικονομικές ευκαιρίες, όπως ξενοδοχεία, εστιατόρια, καταστήματα δώρων και άλλες επιχειρήσεις που συνδέονται με τον τουρισμό.

Η συνεργασία του αγροτουριστικού κλάδου με τις επιχειρήσεις της περιοχής μπορεί να πολλαπλασιάσει τις παροχές του τουρίστα, αλλά και να δημιουργήσει οικονομίες συγκέντρωσης που θα αυξήσουν τα οικονομικά οφέλη. Μπορεί να δημιουργήσει ένα κύκλωμα οικονομικής δραστηριότητας στην αγροτική περιοχή, καθώς οι τουρίστες ξοδεύουν χρήματα για τη διαμονή, τα φαγητά, τις αγορές και άλλες τουριστικές δραστηριότητες. Με τον τρόπο αυτό, ο αγροτουρισμός είναι δυνατό να λειτουργήσει ως μοχλός τοπικής ανάπτυξης και να συνεισφέρει σημαντικά στην ενδογενή ολοκληρωμένη ανάπτυξη και όπως προαναφέρθηκε να δημιουργήσει οικονομίες συγκέντρωσης που θα ενισχύσουν τις τοπικές επιχειρήσεις. Η ενεργοποίηση των τοπικών φορέων είναι κομβικής σημασίας, αφού χάρη σε αυτήν θα ισχυροποιηθεί η δυναμική του τόπου και θα μπορεί να επιτευχθεί η αειφόρος ανάπτυξη του αγροτικού χώρου, διότι αντιμετωπίζεται η εποχικότητα που μπορεί να συναντήσει ένας αγρότης, π.χ. τον Σεπτέμβριο υπάρχει δουλειά λόγω τρύγου και άλλους μήνες λιγότερη. Άλλωστε, η εποχικότητα είναι από τα πιο μεγάλα προβλήματα που μπορεί να συναντήσει ένας εργασιακός κλάδος.

Υποδομές που αναμένεται να δημιουργηθούν προς όφελος του αγροτουρισμού θα βοηθήσουν και στην βελτίωση του επιπέδου ζωής των ντόπιων κατοίκων και θα αυξήσουν τις θέσεις εργασίας. Θα κάνουν την περιοχή πιο ελκυστική και θα αυξήσουν την επιχειρηματικότητα. Ακόμη, επειδή ο αγροτουρισμός με το περιβάλλον δρουν με κάποια μορφή συνεργασίας και όχι ανταγωνιστικά συσχετίζεται η ανάπτυξη με την διασφάλιση του φυσικού πλούτου. Το αποτέλεσμα είναι η ενεργοποίηση των ντόπιων και των επισκεπτών στην προστασία της φύσης και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ο αγροτουρισμός μπορεί να βοηθήσει στην ευαισθητοποίηση των τουριστών σχετικά με τη φύση και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Οι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να ανακαλύψουν την ομορφιά της υπαίθρου, να συμμετάσχουν σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες και να μάθουν για τη σημασία της φύσης και της βιωσιμότητας. Μπορεί να συμβάλει στην προστασία και προώθηση της τοπικής βιοποικιλότητας. Οι τουρίστες έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τη φυσική και βιολογική ποικιλία της περιοχής, να επισκεφθούν φυσικά καταφύγια, να παρακολουθήσουν οικολογικές περιηγήσεις και να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες που προάγουν την προστασία του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς της υπαίθρου και στην προστασία του αγροτικού τοπίου.

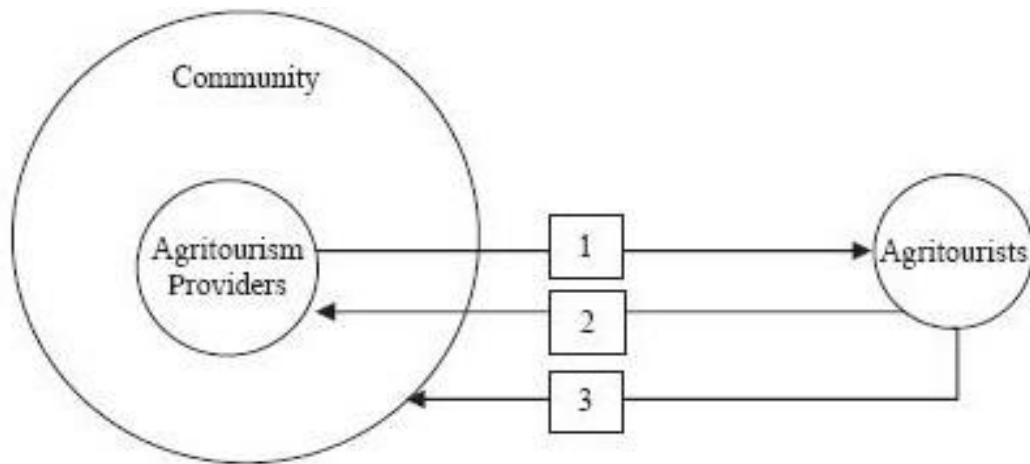
7. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΠΡΟΦΙΛ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΑ, ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ , LEADER

7.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Η επιτυχία ή η αποτυχία ενός επιχειρηματία αγροτουρισμού είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ικανότητά του να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των πελατών του, καθώς οι ικανοποιημένοι πελάτες θα αποτελούν σημαντική πηγή τωρινών αλλά και μελλοντικών εσόδων. Σύμφωνα με το Shrikatanyoo, N & Campiranon K. (2010), "Agritourist needs and motivations: The Chiang Mai Case", Journal of Travel and Tourism Marketing, (27), p166-178, πρέπει να πληρούνται κάποιοι σημαντικοί παράγοντες ζήτησης. Οι παράγοντες αυτοί είναι η ύπαρξη για τις Εκδηλώσεις και οι χώροι για τις Αγορές Εγκαταστάσεις, η πληθώρα σε Υπηρεσίες και η κατάλληλη Τοποθεσία και τέλος η ύπαρξη Αξιοθέατων και πλούσιου φυσικού Περιβάλλοντος.

Οι νέοι επιχειρηματίες που καλούνται να επενδύσουν χρόνο και χρήμα σε παρόμοια πρότζεκτ οφείλουν να γνωρίζουν κάποια πράγματα όσον αφορά το μάρκετινγκ, την επιχειρηματικότητα και την διαχείριση των πόρων. Στη συνέχεια, θα πρέπει να εφαρμόσουν καμπάνιες διαχείρισης πελατειακών σχέσεων (CRM) για να διατηρήσουν τους υπάρχοντες πελάτες και να τους πείσουν να αγοράσουν και πάλι υπηρεσίες αγροτουρισμού στο μέλλον. Επίσης, οι επιχειρηματίες πρέπει να εφαρμόσουν διάφορες εκστρατείες μάρκετινγκ για να προσελκύσουν και νέους πελάτες. Ωστόσο, η ανάπτυξη και η προώθηση του αγροτουρισμού δεν πρέπει να επικεντρώνεται μόνο στο καθαρό κέρδος και το οικονομικό κομμάτι, αλλά να αφορά και την ικανοποίηση των πελατών ούτως ώστε να έχουν την βέλτιστη δυνατή εμπειρία.

Οι επιχειρηματίες θα πρέπει να εξισορροπούν την ικανοποίηση των πελατών με την κοινοτική ευημερία και τον τρόπο ζωής, καθώς η βιωσιμότητα του τουρισμού απαιτεί διαχείριση περιβαλλοντικών και κοινωνικοοικονομικών θεμάτων (Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (2003)). Επιπλέον, οι επιχειρηματίες πρέπει να προσπαθήσουν να ελαχιστοποιήσουν τις αρνητικές επιπτώσεις των τουριστών στο περιβάλλον και την πολιτιστική ταυτότητα των τοπικών κοινωνιών, όπως η περιβαλλοντική ρύπανση, τα σκουπίδια και η υπερβολική κατανάλωση τοπικών πόρων. Με άλλα λόγια, στόχος του επιχειρηματία είναι να λανσάρει με επιτυχία ένα προϊόν που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των καταναλωτών, αλλά και της τοπικής κοινωνίας, προστατεύοντας και βοηθώντας να αναδυθούν νέες μελλοντικές ευκαιρίες Shrikatanyoo, N & Campiranon K. (2010), "Agritourist needs and motivations: The Chiang Mai Case", Journal of Travel and Tourism Marketing, (27), p166-178.

Το παραπάνω σχήμα δείχνει αυτή τη σχέση μεταξύ των επιχειρηματιών του αγροτουρισμού και των πελατών τους.

Αρχικά, οι επιχειρηματίες εμπνέουν τους τουρίστες και ικανοποιούν τις ανάγκες τους. Έπειτα, οι τουρίστες από τη μεριά τους φέρνουν εισόδημα στους επιχειρηματίες, ενώ δημιουργούν επίσης θέσεις εργασίας και εισόδημα για την κοινότητα. Τέλος, οι τουρίστες μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα όπως ρύπανση, σκουπίδια, υπερβολική κατανάλωση πόρων.

Τα έξι πρότυπα ποιότητας του World Tourism Organization (2003)) που υιοθετήθηκαν για τα τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες είναι τα εξής :

- ❖ Η αυθεντικότητα,
- ❖ Η διαφάνεια,
- ❖ Η ασφάλεια,
- ❖ Η αρμονία,
- ❖ Η υγιεινή και
- ❖ Η ικανότητα πρόσβασης για τα τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες

Τα πρότυπα αυτά έχουν κάποια προβλήματα τα οποία και αξίζουν περαιτέρω ανάλυσης:

- ❖ Για την ανάπτυξη νέων αγροτουριστικών προϊόντων πρέπει να δίνεται βάση στα σύμβολα των αντίστοιχων κοινοτήτων και να διατηρεί την τοπική γνώση και παράδοση χωρίς την προσπάθεια απομάκρυνσης της κληρονομιάς του τόπου . Οι αξίες και οι παραδόσεις του εκάστοτε τόπου δεν πρέπει να υπονομεύονται, αλλά να λειτουργούν ως θεμέλιος λίθος για την ανάπτυξη και καινοτομία.
- ❖ Όλα τα προϊόντα και οι υπηρεσίες αγροτουρισμού πρέπει να είναι γνωστό ότι είναι ασφαλή, ώστε να μην τίθεται σε κίνδυνο η ζωή, η υγεία και η σωματική ακεραιότητα του πελάτη, Ειδικότερα, οι κοιτώνες και οι υπηρεσίες εστίασης πρέπει να είναι ασφαλείς και υγιεινές.
- ❖ Τα φυσικά εμπόδια, τα εμπόδια επικοινωνίας και παροχής υπηρεσιών θα πρέπει να αρθούν για να επιτρέπεται η άνευ διακρίσεων πρόσβαση σε προϊόντα και υπηρεσίες

αγροτουρισμού για όλους, ανεξάρτητα από τις εγγενείς και επίκτητες διαφορές τους. Οι επιχειρήσεις πρέπει να επικοινωνούν με ειλικρίνεια και να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά, το κόστος, τις συνθήκες και την κάλυψη των προϊόντων και των υπηρεσιών τους. Αυτό είναι βασικό στοιχείο για την ικανοποίηση των απαιτήσεων και την προστασία των καταναλωτών. Η περαιτέρω εναρμόνιση του αγροτουρισμού με το ανθρώπινο και φυσικό περιβάλλον συμβάλλει στη βιωσιμότητά του, η οποία αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Αυτό απαιτεί τη διαχείριση περιβαλλοντικών και κοινωνικοοικονομικών θεμάτων, τον καθορισμό περιβαλλοντικών δεικτών και τη διατήρηση της ποιότητας του τουρισμού.

7.2 ΜΟΡΦΕΣ-ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι κυρίαρχες μορφές αγροτουρισμού αφορούν διακοπές σε αγροκτήματα μέσα στον αγροτικό οικισμό. Η Ελλάδα εξαιτίας της μεγάλης οικιστικής της διασπορά της πολυνησιακής της συγκρότησης, της αποκεντρωμένης μνημειακής της τοπογραφίας, τους, που εξειδικεύουν τον αγροτουρισμό της περιοχής, όπως για παράδειγμα τουρισμός υγείας, αθλητισμού, φυσιολατρίας, θρησκείας, πολιτισμού (Κωνσταντίνος Ανδριώτης, 2001, σ. 50).

Στον διεθνή χώρο, αν ανατρέξει κανείς στη βιβλιογραφία θα καταλάβει πως τα πιο σημαντικά είδη τουρισμού αυτού του είδους έχουν να κάνουν με καλλιέργειες σε αγροκτήματα και σε αγροτικά καταλύματα που βρίσκονται σε αγροτικό περιβάλλον (Ανδριώτης, 2008).

Επιπλέον, υπάρχουν δύο είδη του αγροτουρισμού, τα οποία δεν είναι άλλα από

1. Τον καθαρό αγροτουρισμό. Σε αυτόν τον τουρισμό οι τουρίστες ενδιαφέρονται για γεωργικές εργασίες (γεωργική εργασία, αλληλεπίδραση με ζώα, γαλακτοκομία, μάζεμα φρούτων και λαχανικών μεταξύ άλλων) και για αθλητικές δραστηριότητες όπως είναι το ράφτινγκ, το κολύμπι, το κυνήγι, η ανάβαση σε όρη και άλλα)
2. Τον σύνθετο αγροτουρισμό, ο οποίος όπως μαρτυρά και το όνομά του έχει να κάνει με συνδυασμό δυο ή και περισσότερων ειδών τουρισμού. Οι τουρίστες σε αυτήν την περίπτωση ενδιαφέρονται να συνδυάσουν την εμπειρία του αγροτουρισμού με τουρισμό υγείας, εκπαιδευτικό τουρισμό, πολιτιστικό τουρισμό και άλλα πολλά.

Οι κύριες μορφές αμιγή αγροτουρισμού στην Ελλάδα είναι οι εξής:

- Αγροτουρισμός σε χωριά ιδιαίτερου φυσικού κάλους (ορεινά και μη) που προσελκύουν τους επισκέπτες, αξιοποιώντας την ομορφιά
- Αγροτουρισμός σε νησιωτικές ή παραλιακές περιοχές οι οποίες αξιοποιούν κυρίως τους θερινούς μήνες τον ήλιο και τη θάλασσα.
- Αγροτουρισμός σε παραδοσιακούς οικισμούς οι οποίοι έχουν να αναδείξουν μια ξεχωριστή αρχιτεκτονική που προσελκύει τον κάτοικο των τσιμεντένιων αστικών κέντρων.

- Αγροτουρισμός κοντά σε προστατευόμενες περιοχές, όπως εθνικούς δρυμούς και υδροβιότοπους οι οποίες εκτός από φυσικό κάλλος, αναλαμβάνουν να εμπλουτίσουν τις γνώσεις των επισκεπτών σε θέματα οικολογίας.
- Αγροτουρισμός σε καταλύματα συνεταιριστικής μορφής, όπου τα μέλη των συνεταιρισμών, κυρίως γυναίκες προσφέρουν προϊόντα δικής τους ή τοπικής παραγωγής και αυθεντική φιλοξενία.

Από την άλλη πλευρά οι κύριες μορφές σύνθετου αγροτουρισμού είναι οι ακόλουθες:

- Αγροτουρισμός σε περιοχές με ιαματικές πηγές, γνωστές ως λουτροπόλεις, όπου σε ειδικά υδροθεραπευτήρια οι τουρίστες υπόκεινται σε κάποιες θεραπευτικές αγωγές, σε ένα συνδυασμό αποτοξίνωσης και σωματικής χαλάρωσης.
- Αγροτουρισμός σε ορεινά χωριά στην περιοχή των οποίων λειτουργεί οργανωμένο χιονοδρομικό κέντρο, που αποτελεί το στοιχείο έλξης των τουριστών.
- Αγροτουρισμός σε αγροτικές περιοχές με αθλητικές εγκαταστάσεις, όπου προσφέρονται όλες οι δυνατότητες για ανάπαυση και άθληση.
- Αγροτουρισμός σε κατασκηνωτικούς χώρους (camping), που βρίσκονται στον περίγυρο αγροτικών οικισμών με τους οποίους συνδέονται οικονομικά κοινωνικά και πολιτισμικά.
- Αγροτουρισμός για παιδιά μικρής ηλικίας, που πραγματοποιείται σε παιδικές κατασκηνώσεις με αθλητικές εγκαταστάσεις, πλήρη φιλοξενία και προσφορά μορφωτικού, ψυχαγωγικού προγράμματος.
- Αγροτουρισμός σε κέντρα διερχομένων τουριστών που βρίσκονται σε ειδικούς κόμβους και δέχονται περαστικούς για να τους προσφέρουν φιλοξενία
- Αγροτουρισμός σε αγροτικές περιοχές όπου υπάρχουν πολιτιστικά ενδιαφέροντα.

Ιστότοπος gaiapaidia Μορφές αγροτουρισμού - GAIApedia

7.3 ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΑ

Έπειτα από όσα έχουν αναφερθεί παραπάνω θα γίνει προσπάθεια να εστιάσουμε τώρα στο προφίλ του αγροτουρίστα, δηλαδή με άλλα λόγια στα χαρακτηριστικά που τον διακρίνουν και τον κάνουν να θέλει αυτού του είδους τις διακοπές σε αντίθεση με τις κλασσικές και συνηθισμένες. Αρχικά, φαίνεται ότι ο αγροτουρίστας δεν διακατέχεται από παθητικότητα στην ζωή του αλλά προτιμάει έναν πιο ενεργό τρόπο ζωής. Επιλέγει να εμπλουτίσει εν προκειμένω τις διακοπές του με δραστηριότητες και σπορ στη φύση όπως κανό καγιάκ, κολύμβηση και άλλα. Επιδιώκει συνεχώς να βρει το κάτι διαφορετικό για να απαλλαχθεί από τα κοινότυπα-τετριμμένα. Έχει μεγάλη συμπάθεια στη φύση, το αγροτικό τοπίο και στο περιβάλλον. Επιπλέον, του αρέσει να συμμετέχει σε αγροτικές δραστηριότητες όπως είναι οι καλλιέργειες και αυτό δείχνει την ανιδιοτέλειά του και το βαθύ πνεύμα εθελοντισμού του.

Είναι ανήσυχο πνεύμα και θέλει συνεχώς να μαθαίνει νέα πράγματα και να μετεκπαιδευτεί. Τον ενδιαφέρει συχνά και η γευσιγνωσία, καθώς μπορεί να γνωρίσει την τοπική γαστρονομία μέσα από τις διακοπές του, στις οποίες αναζητάει τις νέες εμπειρίες. Επιλέγοντας την διαμονή

σε παραδοσιακές αγροτικές περιοχές, όπου οι τύποι των καταλυμάτων είναι κυρίως δωμάτια εντός της οικίας της αγροτικής οικογένειας ή καταλύματα που αποτελούν προέκταση της κατοικίας, είτε τέλος ανεξάρτητα της οικίας δωμάτια, χάρη στα οποία εξασφαλίζεται η ανεξαρτησία της ιδιωτικής ζωής των κατοίκων και των επισκεπτών, δείχνει την ανάγκη που έχει για την γνωριμία με το γνήσιο και το αυθεντικό σε κάθε πτυχή της ζωής του. Η Ελλάδα, εξάλλου, διαθέτει μια σημαντική και αξιόλογη ποικιλομορφία στα ιδιαίτερα τοπικά χαρακτηριστικά, που την κάνουν μια χώρα μοναδική. Για τον λόγο αυτό, δεν της είναι απαραίτητο να αντιγράψει από αλλού και να <<κλέψει>> το προϊόν του αγροτουρισμού, αφού η πολυμορφία της και η διαφορά ανάγλυφου από περιοχή σε περιοχή της εξασφαλίζουν την καινοτομία. Το μεγάλο προτέρημα της χώρας είναι ότι άκρη σ' άκρη διαφέρει. Είναι μια χώρα με ανομοιογένεια στο εύρος της. Η γνησιότητα και η πρωτοπορία είναι σημαντικές όπως σε κάθε ανθρώπινη πτυχή, ώστε να εκμεταλλευτεί ορθά η ανομοιογένεια αυτή.

Ενδιαφέρονται συνήθως και για τον πολιτιστικό, λαογραφικό, μουσικό και αρχιτεκτονικό πλούτο της περιοχής και επιλέγουν να επισκεφτούν μουσεία και άλλα μνημεία κατά τη διάρκεια της περιήγησής τους. Ως αποτέλεσμα γνωρίζουν τον τόπο και την παράδοσή του ακόμη καλύτερα. Οι τουρίστες αυτοί χαρακτηρίζονται πολυταξιδεμένοι και με αρκετές εμπειρίες, μιας και φαίνεται ότι έχουν κουραστεί με τις συνηθισμένες διακοπές και αναζητούν το διαφορετικό. Έχοντας λοιπόν κορεστεί από τον μαζικό τουρισμό επιδιώκουν μια νέα διέξοδο η οποία και προσφέρει κάτι το διαφορετικό.

Ακόμη, άλλο χαρακτηριστικό τους είναι ότι οι ηλικίες ποικίλουν. Τόσο νέοι όσο και ηλικιωμένοι προτιμούν τον ενεργό αυτό τρόπο αναψυχής με τους νέους να επιλέγουν περισσότερο τα σπορ αναψυχής και τους μεγαλύτερους την γνωριμία με τον πολιτισμό. Εξάλλου, τα άτομα που διαλέγουν τέτοιου είδους διακοπές χαρακτηρίζονται από οικολογική συνείδηση, φιλικότητα προς το περιβάλλον, προθυμία για γνωριμία με τη φύση και ενασχόληση με πολλά πράγματα ταυτόχρονα.

Εν κατακλείδι, δεν παρσύρονται από τον μιμητισμό και τα πρότυπα της καταναλωτικής κοινωνίας, είναι εκλεπτυσμένοι και με υψηλές απαιτήσεις ως προς την ποιότητα και το επίπεδο των υπηρεσιών που τους παρέχονται. Σε όλο τον κόσμο ο αγροτουρίστας θεωρείται ποιοτικός, υψηλών προδιαγραφών και σημαντικής αγοραστικής δύναμης. Ξέρει ακριβώς τι ζητάει και δεν αρκείται σε καταστάσεις που δεν τον ικανοποιούν (Στέλλα Ασκελή, 2004, σ. 20-30).

7.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΤΡΑ

Η αξία της γυναίκας στην ανάδειξη και αξιοποίηση του αγροτουρισμού πρέπει να υπογραμμιστεί. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέχρι το 1991 που εισήχθησαν τα προγράμματα LEADER οι άντρες δεν ασχολούνταν σχεδόν καθόλου με τον αγροτουρισμό, καθιστώντας τον αυστηρά γυναικεία υπόθεση. Μπορεί στην αρχή οι γυναικείες δράσεις να αντιμετωπιζόνταν με καχυποψία, αλλά με τον καιρό συνδέθηκαν με την τοπική κοινωνία και απέφεραν καρπούς και μάλιστα από συμπληρωματική εργασία έγινε ακόμη και μόνιμη για πολλές γυναίκες. Πληθώρα σημαντικών και δυναμικών αγροτουριστικών δράσεων ξεκίνησε από το έργο των γυναικών μέσα από δράσεις όπως: παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων, όπως τυριά, γλυκά, μαρμελάδες, κομπόστες και άλλα τρόφιμα, δημιουργία αντικειμένων για το σπίτι και έργων τέχνης όπως κεντήματα, μαξιλάρια, καλάθια και άλλα, παραγωγή κεραμικών και χειροποίητων ειδών, προσδίδοντας έναν πολιτιστικό και τοπικό χαρακτήρα στον αγροτουρισμό.

Μέσα από αυτήν την δράση τους οι γυναίκες ψάχνουν την ευκαιρία οικονομικής αυτάρκειας και αυτονομίας και της χειραφέτησής τους κάτι που δεν ίσχυε ειδικά τα παλαιότερα χρόνια και κυρίως σε μικρές κοινωνίες. Με τον όρο χειραφέτηση εννοούμε το να γίνεται κανείς κύριος της τύχης του, ανεξάρτητος και να επέρχεται η απελευθέρωσή του από τα δεσμά μιας εξουσίας. Η ανεξαρτητοποίηση της γυναίκας για πολλές από αυτές περνάει αναμφίβολα ακόμα και σήμερα μέσα από την οικονομική ευμάρεια και την κοινωνική ανέλιξη, καθώς με τον τρόπο αυτό αποκτούν μεγαλύτερο κύρος στην κοινωνία.

Από την μεριά τους οι γυναίκες ασχολούνται πιο πολύ με την προσφορά στο κοινωνικό σύνολο και δεν το βλέπουν ως απλά μια εργασία. Προσπαθούν να δημιουργήσουν κάτι ποιοτικό δίχως χημικά και σε καλές τιμές, διατηρώντας παράλληλα την παράδοση και ενισχύοντας τον ρόλο τους στην κοινωνία. Θέλουν η δράση τους να έχει εκπαιδευτικό χαρακτήρα για τους ανθρώπους και να μάθουν πράγματα από αυτήν.

Από την άλλη, ο ρόλος του άντρα στον αγροτουρισμό διαφέρει και επηρεάζεται από τους σκοπούς του. Με βάση τις ικανότητές τους και τους στόχους τους οι άντρες δρουν διαφορετικά. Αρχικά, φαίνεται να βλέπουν την ενασχόληση με τον αγροτουρισμό πιο επιχειρηματικά αλλά και ως μέσο ανεξαρτητοποίησης σε μικρότερο βαθμό. Ένας ρόλος που καλείται συχνά να επιτελέσει είναι και αυτός του γεωργού και του κτηνοτρόφου. Η γεωργία και η κτηνοτροφία είναι σημαντικές στα πλαίσια του αγροτουρισμού. Μπορεί να φροντίζει τα φυτικά και ζωικά είδη, να εκτελεί γεωργικές εργασίες και να συμβάλλει στην παραγωγή τροφίμων και προϊόντων της φάρμας.

Ακόμη ως οικοδεσπότης στα αγροτουριστικά καταλύματα είναι δυνατό να φροντίζει για τη φιλοξενία των επισκεπτών, να τους καθοδηγεί σε δραστηριότητες και να τους προσφέρει μια ευχάριστη εμπειρία διαμονής. Επιπλέον, ως εκπαιδευτής ο άντρας μπορεί να διδάσκει και να μοιράζεται τις γνώσεις του σχετικά με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και τις αγροτικές πρακτικές με τους επισκέπτες. Μπορεί να προσφέρει εκπαιδευτικές εμπειρίες, να διδάσκει τεχνικές και να ενθαρρύνει την αειφόρο γεωργία.

Τέλος, καλή ιδέα είναι και η οργάνωση δραστηριοτήτων. Ως οργανωτή δραστηριοτήτων για τους επισκέπτες σχεδιάζει και διοργανώνει αγροτικές εκδηλώσεις, εκδρομές στη φύση, αθλητικές δραστηριότητες και άλλες αγροτουριστικές εμπειρίες.

Βέβαια, σε όλα αυτά πρέπει να συνυπολογιστεί και να ληφθεί σοβαρά υπόψη πως ο ακριβής ρόλος του ανδρικού φύλου στον αγροτουρισμό επηρεάζεται από το οικονομικό του υπόβαθρο, την όρεξη του να ασχοληθεί, τις γνώσεις που έχει αποκτήσει και τον καταμερισμό του ρόλου του σε σχέση με την γυναίκα. (Λυμπεράκη Α. (2009)

7.5 Θεσμικό πλαίσιο τι προτάσεις υπάρχουν και τι θα μπορούσε να γίνει

Σημαντικά όσον αφορά το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο είναι τα προγράμματα Leader. Τα προγράμματα Leader (Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale) είναι η προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη. Πραγματοποιούνται σε αγροτικές περιοχές σε όλη την Ευρώπη με στόχο την κατά τόπους ανάπτυξη με την αρωγή της τοπικής κοινωνίας.

Η βοήθεια που παρέχουν είναι πολυσχιδής. Εκτός από την βοήθεια που προσφέρουν στο οικονομικό και στο τεχνικό κομμάτι, δίνουν το έναυσμα για περισσότερα έργα παρέχουν χρηματοδοτική στήριξη και τεχνική βοήθεια για την υλοποίηση έργων και που στοχεύουν

στην προώθηση της αγροτικής ανάπτυξης και τη βιώσιμη χρήση των φυσικών, πολιτιστικών και ανθρώπινων πόρων της περιοχής. Τα προγράμματα Leader ενθαρρύνουν τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων φορέων και προωθούν την καινοτομία και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές.

Συνολικά, τα προγράμματα Leader στον αγροτουρισμό στοχεύουν στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, την αναβάθμιση του αγροτουριστικού προϊόντος και τη διαφοροποίηση των αγροτικών οικονομιών, καθώς και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και την προώθηση του τουρισμού στις αγροτικές περιοχές. Οι επιδοτήσεις που δίνουν για την υλοποίηση αγροτουριστικών έργων και επενδύσεων προάγουν την ανάπτυξη και την αναβάθμιση των αγροτουριστικών υποδομών.

Τα προγράμματα Leader περιέχουν διάφορες δράσεις για την διάδοση του αγροτουρισμού. Ένα τέτοιο είναι η προώθηση της αγροτικής βιομηχανίας μέσα από εγκαταστάσεις στη φύση π.χ. ξενώνες, παραδοσιακών εργαστηρίων και εστιατορίων.

Συντελούν στην καινοτομία και σε νέες εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Ο αγροτικός, ο οικολογικός και ο οινικός τουρισμός είναι μεταξύ άλλων είδη τουρισμού που εστιάζουν στην μελέτη της φύσης, της γευσιγνωσίας και στην ευαισθητοποίηση του ατόμου. Αποτελούν τέλος εργαλείο για στρατηγική και επιχειρηματική δράση χάρη στη βοήθεια που δίνουν στους αγροτουριστικούς φορείς.

Στην Ελλάδα οι φορείς που είναι απαραίτητοι στην φάση υλοποίησης μίας αγροτουριστικής επιχείρησης είναι μεταξύ άλλων η Νομαρχία, οι Δημοτικές και οι Κοινοτικές Αρχές, οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, οι τοπικοί πολιτιστικοί σύλλογοι. Καταλυτικός είναι ο ρόλος του δημοσίου τομέα. Το κράτος και άλλοι δημόσιοι οργανισμοί καλούνται να πάρουν πρωτοβουλίες για αξιοποίηση της κρατικής περιουσίας. Για παράδειγμα υπάρχουν οι ΟΤΑ και ο ΕΟΤ. Οι κύριοι φορείς για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της αγροτουριστικής πολιτικής είναι το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης, το Υπουργείο αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών(ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.)

Πέρα από το δημόσιο σημαντικό ρόλο παίζει και ο ιδιωτικός τομέας στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Η δυνατότητα να χρησιμοποιείται και ο ιδιωτικός τομέας στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού ενισχύει τον ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων.

Οι Εταιρικές επιχειρήσεις (εταιρείες) χωρίζονται σε τρεις υποκατηγορίες, τις Προσωπικές (Ομόρρυθμες, Ετερόρρυθμες, Αφανείς-Συμμετοχικές), τις Κεφαλαιουχικές (Ανώνυμες) και τις Μικτές (Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία). Οι εταιρείες αυτές στοχεύουν στην ευρύτερη ανάπτυξη περιοχών, μέσω της εκμετάλλευσης κοινοτικών πόρων από εθνικά κυρίως προγράμματα .

LEADER I

Το πρώτο Leader που εφαρμόστηκε στόχευε σε ενεργοποίηση των τοπικών πόρων που αφορούσε απομακρυσμένες περιοχές ή αγροτικές κοινότητες με πληθυσμό από 5.000 έως 100.000 άτομα. Είχε σαν σκοπό την προώθηση μέτρων που αφορούσαν την δραστηριοποίηση της αγροτικής ανάπτυξης, την επαγγελματική κατάρτιση και την αξιοποίηση των τοπικών γεωργικών προϊόντων καθώς και την δικτύωση των ομάδων. Εφαρμόστηκε σε 217 περιοχές της Ε.Ε. και σε 25 αγροτικές περιοχές της Ελλάδας (ορεινές και νησιωτικές) και αποτέλεσε αντικείμενο χρηματοδότησης τόσο της Ε.Ε. όσο και των κρατών-μελών της καθώς και κάποιων ιδιωτών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Συγκεκριμένα με το Μέτρο 3 που

αφορούσε αποκλειστικά τον Αγροτουρισμό, στην Ελλάδα δόθηκαν κονδύλια για την αποπεράτωση πολυάριθμων έργων σε διάφορες περιοχές (Ηγουμενάκης, Κραβαρίτης, Λύτρας, Νίκος 1998). Έτσι δόθηκε η ευκαιρία στους τοπικούς φορείς να προχωρήσουν σε συνεργασίες και παράλληλα να δημιουργήσουν ένα συμμετοχικό επιχειρησιακό σχέδιο και στη συνέχεια να διαχειριστούν την υλοποίησή του (διοικητικά και οικονομικά) με σκοπό να προτείνουν ολοκληρωμένες λύσεις για την ανάπτυξη της περιοχής τους. Έγινε επίσης και προώθηση των νέων τεχνολογιών για την διευκόλυνση των παραγωγικών διαδικασιών, με παράλληλη δικτύωση με άλλες αγροτικές περιοχές (Ηγουμενάκης, Κραβαρίτης, Λύτρας, Νίκος ,1998).

LEADER II

Η πρωτοβουλία LEADER II είναι η συνέχεια της LEADER I, η οποία έδωσε έμφαση περισσότερο στη χωρική προσέγγιση των προγραμμάτων, στον πολυτομεακό χαρακτήρα, στη χρηματική αυτοδυναμία, την ενθάρρυνση καινοτόμων δράσεων και την αξιοποίηση της πείρας που αποκτήθηκε σε άλλες περιοχές. Εφαρμόστηκε κατά την περίοδο 1994 – 1999 και η κοινοτική συμμετοχή ανήλθε σε ποσοστό έως το 50% του συνολικού προϋπολογισμού του Έργου (Ηγουμενάκης, Κραβαρίτης, Λύτρας, Νίκος 1998). LEADER + Μετά από την εφαρμογή και την υλοποίηση των προγραμμάτων (LEADER I και LEADER II), τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι αγροτικές περιοχές, εξακολουθούσαν να υπάρχουν. Επομένως αποφασίστηκε η συνέχιση των πρωτοβουλιών LEADER με ένα νέο πρόγραμμα, το LEADER + για την περίοδο 2000-2006. Σε αντίθεση με τα προγράμματα LEADER I και LEADER II, το LEADER + συμπεριελάμβανε όλες τις αγροτικές περιοχές και δικαιούχοι του ήταν οι Ο.Τ.Α. (Η γουμενάκης, Κραβαρίτης, Λύτρας, Νίκος ,1998).

Είναι γνωστό πως οι θεσμικοί παράγοντες για την ίδρυση επιχειρήσεων αγροτουρισμού μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με τη χώρα και την περιοχή. Εάν το κράτος δεν δώσει κάποια βοήθεια τότε οι νέες επιχειρήσεις δεν θα ενδιαφερθούν να εισαχθούν στην αγορά. Για τον λόγο αυτό, πιστεύω ότι οι θεσμικοί φορείς με σειρά διευκολύνσεων πρέπει να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις.

Αρχικά, είναι σημαντικό να υπάρξει η κατάλληλη νομοθεσία για τον αγροτουρισμό. Δεν είναι λίγα τα κράτη που ήδη έχουν κάνει κινήσεις σε αυτήν την κατεύθυνση. Η νομοθεσία που είναι σχετική με τον αγροτουρισμό οφείλει να είναι κατανοητή και ξεκάθαρη για να διευκολύνει τις επιχειρήσεις. Ακόμη, είναι καθοριστικής αξίας να στοχεύει και στην διαφύλαξη του φυσικού πλούτου και στην υψηλή ποιότητα της υπηρεσίας που παρέχει. Πέρα από αυτό βοήθεια στις επιχειρήσεις πρέπει να δίνουν και τα οικονομικά κίνητρα των τοπικών αρχών που στέκονται αρωγός για την ίδρυση αγροτουριστικών επιχειρήσεων. Αυτά κρίνεται ανάγκη να περιλαμβάνουν επιδοτήσεις για την ανακαίνιση και εξοπλισμό των εγκαταστάσεων, την κατάρτιση και εκπαίδευση του προσωπικού και άλλα οικονομικά εργαλεία για την υποστήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Είναι αναγκαίο να σταθούμε και στις κινήσεις προώθησης και ενίσχυσης του τουριστικού κλάδου, τις γνωστές ως τουριστικές πολιτικές. Οι τοπικές και εθνικές τουριστικές πολιτικές μπορούν να προωθήσουν τον αγροτουρισμό και να δημιουργήσουν κίνητρα για την ανάπτυξη του. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει προωθητικές εκστρατείες, συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις και εκδηλώσεις, ανάπτυξη τουριστικών διαδρομών που περιλαμβάνουν αγροτουριστικά αξιοθέατα και άλλες πρωτοβουλίες που προωθούν τον αγροτουρισμό. Χρήσιμη δράση μπορεί να επιτελέσουν και οι τοπικοί φορείς και οργανισμοί. Όταν οι τοπικές αρχές, φορείς και οργανισμοί αντιλαμβάνονται τον ρόλο τους και δρουν στην σωστή

κατεύθυνση δίνοντας πληροφορίες στις επιχειρήσεις με σκοπό την αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων και την προώθηση του αγροτουρισμού στην περιοχή, τότε τα προβλήματα των επιχειρηματιών ελαχιστοποιούνται.

Για να ενισχυθεί η ίδρυση μιας επιχείρησης αγροτουριστικού τομέα-κλάδου πρέπει να γίνουν πράξη συντονισμένες ενέργειες. Σε πρώτο πλάνο, πρέπει να βρίσκεται η εκπαίδευση και η κατάρτιση. Μέσα από προγράμματα που ωθούν σε αγροτουριστική δράση μπορούν να παρασχεθούν γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για την ανάπτυξη και διαχείριση μιας επιτυχημένης αγροτουριστικής επιχείρησης. Εντωμεταξύ, σημαντική συνεισφορά μπορούν να παρέχουν και οι διάφορες τουριστικές πλατφόρμες και τα δίκτυα που αφορούν τον αγροτουρισμό, αφού έχουν την δύναμη να επεκτείνουν το κοινό και να καταστήσουν ευκολότερη την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων.

Για να μην υπάρχει στασιμότητα, αλλά συνεχώς καλύτερη εμπειρία καθοριστική είναι η έρευνα. Πράγματι, είναι ανεπίτρεπτο σήμερα να μην υφίστανται ερευνητικά κέντρα και προγράμματα που επικεντρώνονται στην έρευνα και ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Αυτές οι πηγές γνώσης μπορούν να παρέχουν τεχνολογική υποστήριξη, καινοτομία και βέλτιστες πρακτικές για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων αγροτουρισμού. Τέλος, αξίζει να εξαιρούμε τον ρόλο της δημιουργίας συνεταιρισμών με άλλους τοπικούς παραγωγούς και φορείς. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε κοινές προωθητικές δράσεις, συνδυασμό προϊόντων και υπηρεσιών, και μέσα από αύξηση της απήχησης του αγροτουρισμού στην περιοχή.

Καίρια αξία έχει και η αειφορία στα πλαίσια του τουρισμού. Η αειφόρος ανάπτυξη στον τουρισμό δεν στοχεύει στο κοντινό μέλλον, αλλά έχει μακροπρόθεσμο στόχο να κρατήσει τα οφέλη του: οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά με γνώμονα την τουριστική ανάπτυξη και πρόοδο, την ελάττωση και τον περιορισμό αν όχι την εξάλειψη των αρνητικών συνεπειών τόσο στο φυσικό, όσο και στο πολιτιστικό και κοινωνικό περιβάλλον ενός τουριστικού προορισμού. Για τον λόγο αυτό απαιτούνται μέτρα και συντονισμένες ενέργειες προς την αειφορία πρέπει να είναι συντονισμένες από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Η υπερβολικά μεγάλη άφιξη τουριστών μπορεί να λειτουργήσει αρνητικά με τις συνέπειες που επιφέρει. Τα αρνητικά της είναι η αύξηση της κατανάλωσης νερού, η αύξηση των σκουπιδιών, η ρύπανση του περιβάλλοντος. Επιπλέον, παρατηρείται μεγαλύτερη ακρίβεια και άνοδος των τιμών λόγω του τουρισμού με αρνητικές συνέπειες για τους ντόπιους αλλά και εποχική δραστηριοποίηση, η οποία και επιδρά αρνητικά στα επίπεδα απασχόλησης.

8.Αγρόκτημα Καραϊσκού-Leader

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΦΑΡΜΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ

Στην γειτονική μας περιοχή υπάρχουν σημαντικές αγροτουριστικές μονάδες. Σημαντική μονάδα αποτελεί η φάρμα Καραϊσκού. Η Φάρμα Καραϊσκού αποτελεί έναν ιδιαίτερο προορισμό για τους λάτρεις της φύσης και της τοπικής γαστρονομίας και βρίσκεται στη

Πορταριά Πηλίου. Πιο συγκεκριμένα, το Αγρόκτημα βρίσκεται στο 2ο χιλιόμετρο Πορταριάς Χανίων και αποτελεί έναν επίγειο παράδεισο για τους λάτρεις της γαστρονομίας και της φύσης. Απέχει 14 χιλιόμετρα από τον Βόλο. Βρίσκεται στην θέση “Αγία Τριάδα”, λίγο έξω από την ειδυλλιακή Πορταρία, στο 2ο χλμ. της Ε.Ο. προς Ζαγορά. Η φάρμα λειτουργεί από το 2011 και είναι επισκέψιμη για το κοινό τα τελευταία τρία χρόνια.

Η Πορταριά αποτελεί παραδοσιακό οικισμό του νομού Μαγνησίας και είναι χτισμένη στις δυτικές πλαγιές του Πηλίου ενώ βρίσκεται βόρεια του Βόλου. Αποτελεί κεφαλοχώρι της περιοχής, καθώς γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη στο παρελθόν και σήμερα εξακολουθεί να διατηρεί τον πληθυσμό της χάρη κυρίως στις τουριστικές επιχειρήσεις. Χαρακτηριστικό στοιχείο της Πορταριάς είναι τα μεγάλα της αρχοντικά, που χαρακτηρίζονται από θεσσαλομακεδονικό ρυθμό με σκεπή από πέτρινες πλάκες. Τα περισσότερα από αυτά σήμερα είναι ανακαινισμένα και λειτουργούν ως ξενώνες. Κομβική θεωρείται για την φάρμα η 16/07/2021, καθώς την ημέρα αυτή το “Αγρόκτημα Καραϊσκου” “Karaiskos Farm” από τις είναι επίσημα η πρώτη επιχείρηση Αγροτουρισμού στην Θεσσαλία με το Ειδικό Σήμα Αγροτουρισμού.

Η πιστοποίηση αγροτουρισμού είναι η διαδικασία επαλήθευσης και αναγνώρισης της ποιότητας, της βιωσιμότητας και της συμμόρφωσης με προκαθορισμένα πρότυπα και οδηγίες στον τομέα του αγροτουρισμού. Η διαπίστευση είναι μια ανεξάρτητη αξιολόγηση των αγροτουριστικών δραστηριοτήτων, παρέχοντας στους καταναλωτές και τους τουρίστες ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα ποιότητας και αξιοπιστίας. Οι πιστοποιήσεις αγροτουρισμού μπορούν να περιλαμβάνουν την ποσότητα και βιωσιμότητα των αγροτικών προϊόντων, την ποιότητα των τουριστικών παροχών και την περιβαλλοντική διαφύλαξη.

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ

Οι επισκέπτες μπορούν να εκμεταλλευτούν προς όφελός τους τις δυνατότητες που ατή προσφέρει. Σε πρώτο πλάνο, έχουν την δυνατότητα να παρακολουθήσουν βιωματικά μαθήματα μαγειρικής τοπικής κουζίνας με ντόπιους chef, αλλά και να επισκεφτούν την φάρμα για καφέ ή φαγητό που βασίζονται στη φιλοσοφία «από το Αγρόκτημα στο πιάτο» (Farm to Table). Η αλληλεπίδραση με το περιβάλλον και η ευκαιρία προμήθειας πρώτων υλών και τοπικών προϊόντων που παράγονται στην φάρμα (μαρμελάδες, κ.α.). αποτελούν δίχως αμφιβολία δέλεαρ για την διαμονή ή επίσκεψη στη φάρμα. Καταλήγοντας, από εκπαιδευτικής πλευράς διεξάγονται επίσης στη φάρμα σχολικές εκδρομές ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των μαθητών αλλά και εταιρικές εκδηλώσεις.

ΤΙ ΠΕΡΙΕΧΕΙ

Το αγρόκτημα περιλαμβάνει πολλές υποδομές, κήπους, δέντρα και ζώα. Έχει εστιατόριο που σερβίρει τοπική κουζίνα με πρώτες ύλες του αγροκτήματος, ένα αναψυκτήριο και ένα μικρό ξενοδοχείο. Η πρόσβαση απόμων με αναπηρία καθίσταται δυνατή λόγω της ύπαρξης κατάλληλης υποδομής. Στους χώρους του οι τουρίστες μπορούν να συμμετάσχουν σε πλήθος δραστηριοτήτων που θα τους γεννήσουν το αίσθημα της αγάπης για τη φύση, ενώ τέλος η καλή κυκλοφορία και συνδεσιμότητα βοηθάει στην προσέλκυση κόσμου.

ΑΔΑ: 6Φ9Ι465ΧΘΟ-ΕΕΩ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

MINISTRY OF TOURISM

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

COMPANY NAME

«ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ»
«KARAIISKOS FARM»

«ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ ΕΛΕΝΗ ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» ΑΦΜ 998426542 - Δ.Ο.Υ. Βόλου
2^η χλμ. Ε.Ο. Παρταριάς – Ζαγοράς, θέση "Αγία Τριάδα", Παρταριά, Δήμος Βόλου, Περιφερειακή Ενότητα Μαγνησίας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Βεβαιώνεται ότι η επιχείρηση
« ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ » / "KARAIKOS FARM"

Επιχείρησης **"ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ ΕΛΕΝΗ ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ"**

(ΑΦΜ 998426342 - Α.Ο.Υ. Βόλου)

επί του 2^{ου} χλμ. Ε.Ο. Πορταριάς – Σαγοράς, στην θέση "Αγία Τριάδα",
στην Πορταριά, Δήμου Βόλου, Περιφερειακής Ενότητας Μαγνησίας

Πληρεί τους όρους και τις προϋποθέσεις των Αρθρών 1, 2 και 3 της Κοινής Υπουργικής
Απόφασης με Αριθμό 12528/17.07.2018 (ΦΕΚ 3089/Β/2018) περί «Όρων και
Προϋποθέσεων Χορήγησης Ειδικού Σήματος Αγροτουρισμού (Ε.Σ.Α.)»

Η παρούσα χορηγείται, σύμφωνα με τα υποβληθέντα δικαιολογητικά, ως ορίζονται εκ του
Αρθρου 3 της με Αριθμό 12528/17.07.2018 (ΦΕΚ 3089/Β/2018) Κοινής Υπουργικής
Απόφασης, καθώς και με βάση την με Αρ. Πρωτ. Περιφερειακής Υπηρεσίας Τουρισμού
Θεσσαλίας ΘΕΣ/1694/16.07.2021 Έκθεση Ελέγχου.

Το Ειδικό Σήμα Αγροτουρισμού είναι αόριστος ισχύος. Τα δικαιολογητικά των οποίων η ισχύς
λήγει αντικαθίστανται πριν την λήξη τους, ειδάλλως η ισχύς του αναστέλλεται αυτοδικαίω. Το
Ειδικό Σήμα επαναχορηγείται όταν υποβληθούν προσηκόντως τα δικαιολογητικά που έληξαν.

Υπεύθυνοι Υποδοχής και Ξενάγησης Επισκεπτών:

ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ ΕΛΕΝΗ (το γένος Λιαμου)

ΚΑΡΑΪΣΚΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ του Ιωάννη

ΚΑΡΑΪΣΚΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ του Ιωάννη

Δυνατότητα Υποδοχής ΑΜΕΑ (κατά την ημερομηνία έκδοσης της παρούσης): **ΝΑΙ**

Η παρούσα να αναρτηθεί σε εμφανές σημείο της εισόδου της Αγροτουριστικής Επιχείρησης.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ:

1. Υπουργείο Τουρισμού:
I. Γενική Διεύθυνση Τουριστικής Πολιτικής
II. Διεύθυνση Ποσειδών Προτύπων
III. Διεύθυνση Έρευνας
2. Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφερειακών Ενότητων
Μαγνησίας και Σποράδων
3. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας Περιφερειακών Ενότητων
Μαγνησίας και Σποράδων
4. Α.Ο.Υ. Βόλου
5. Δήμος Βόλου
6. Αστυνομικό Τμήμα Βορείου Πηλίου
7. Σταθμός Τουριστικής Αστυνομίας Βόλου
8. Σύνδεσμος Ενέσεων Αγροτουρισμού Ελλάδας

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΑΡΟΥΚΟΣ
ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ,
ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ LEADER

Σημαντική αρωγή και ανταπόκριση στις ανάγκες του τουρισμού γενικά αλλά και στην περιοχή
μας δίνουν διάφορα προγράμματα που βρίσκονται σε ισχύ ή αναμένεται να βρεθούν. Όσον
αφορά τον Νομό Μαγνησίας βοήθεια δίνει το πρόγραμμα Leader EL 022

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Εταιρεία Ανάπτυξης Πηλίου – Αναπτυξιακή Α.Ε. Ο.Τ.Α.

EL 022

Η **Εταιρία Ανάπτυξης Πηλίου – Αναπτυξιακή Α.Ε. Ο.Τ.Α. (Ε.Α.Π. Α.Ε.)** είναι φορέας υλοποίησης του Τοπικού Προγράμματος LEADER/CLLD του Μέτρου 19 «Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, ΤΑΠΤοΚ» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020 για περιοχές **εντός των Περιφερειακών Ενοτήτων Μαγνησίας και Σποράδων, και ειδικότερα των Δήμων Αλμυρού, Βόλου, Ζαγοράς – Μουρεσίου, Νότιου Πηλίου, Ρήγα Φεραίου και Σκιάθου, Σκόπελου και Αλόννησου αντίστοιχα.**

Ο προϋπολογισμός της δημόσιας δαπάνης του Τοπικού Προγράμματος LEADER/CLLD που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) ανέρχεται σε **7.050.000 ευρώ.**

Δικαιούχοι δύνανται να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, υφιστάμενες ή/και υπό ίδρυση επιχειρήσεις, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού, καθώς και φορείς τους, Φορείς Δημοσίου Τομέα, Φορείς εκτός Δημοσίου Τομέα (όπως σωματεία, Α.Μ.Κ.Ε., λοιπές Μ.Κ.Ο. – Ν.Π.Ι.Δ.) με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων, όπως κάθε φορά **εξειδικεύονται στην πρόσκληση** της Ομάδας Τοπικής Δράσης για την αντίστοιχη δράση **(ιδιωτικού ή δημοσίου χαρακτήρα παρεμβάσεις).**

Οι δημοσίου χαρακτήρα παρεμβάσεις χρηματοδοτούνται στο 100% του συνολικού προϋπολογισμού της επένδυσης, ενώ οι ενισχύσεις των ιδιωτικών επενδύσεων αντιστοιχούν από το 50% έως το 65% της συνολικής επένδυσης.

Το Τοπικό Πρόγραμμα περιλαμβάνει επίσης και συγχρηματοδοτούμενες δράσεις από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (Ε.Τ.Θ.Α.), στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας & Θάλασσας 2014 - 2020. Η συνολική δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε **1.900.000 ευρώ** και αφορά σε παρεμβάσεις, δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα, με στόχο την ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών.

1. Περιοχή Παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος Η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος παρουσιάζεται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα, όπου περιλαμβάνονται οι Καλλικρατικοί Δήμοι και οι αντίστοιχες Δημοτικές Ενότητες και Δημοτικές/Τοπικές Κοινότητες.

Περιοχή Παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος

Περιοχή Παρέμβασης Τοπικού Προγράμματος
LEADER/ CLLD της Ο.Τ.Δ. Πηλίου (ΕΛ - 022)

Η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος παρουσιάζεται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα, όπου περιλαμβάνονται οι Καλλικρατικοί Δήμοι και οι αντίστοιχες Δημοτικές Ενότητες και Δημοτικές/Τοπικές Κοινότητες.

Συνολικός πληθυσμός (Ε.Γ.Τ.Α.Α.): 84.184
κάτοικοι

Συνολική έκταση (Ε.Γ.Τ.Α.Α.): 2.586,50 τετ. χλμ.

Περιφέρεια: Θεσσαλίας

Περιφερειακή Ενότητα:

Μαγνησίας

Δήμος	Δημοτική Ενότητα	Δημοτική Κοινότητα	Τοπική Κοινότητα
Αλμυρού	Αλμυρού	Αλμυρού	Ανθοτόπου
		Ευξεινουπόλης	Κοκκωτών
			Κροκίου
			Κωφών
			Πλατάνου
			Φυλάκης
	Ανάβρας		Ανάβρας
	Πτελεού		Πτελεού
			Αγίων Θεοδώρων
			Αχιλλείου
	Σούρπης		Σούρπης
			Αγίας Τριάδος
			Αγίου Ιωάννου
			Αμαλιαπόλεως
			Βруναίνης
			Δρυμώνος
Βόλου	Αγριάς	Αγριάς	Δράκειας
	Αισωνίας	Διμηνίου	Σέσκλου
	Αρτέμιδας		Άνω Λεχωνίων
			Αγίου Βλασίου
			Αγίου Λαυρεντίου
			Κάτω Λεχωνίων

Δήμος	Δημοτική	Δημοτική	Τοπική Κοινότητα
-------	----------	----------	------------------

	Ενότη τα	Κοινότη τα	
	Ιωλκού		Άνω Βόλου
			Αγίου Ονουφρίου
			Ανακασιάς
	Μακρινίτσης		Μακρινίτσης
	Νέας Αγχιάλου	Νέας Αγχιάλου	Αϊδινίου
			Μικροθηβών
	Νέας Ιωνίας		Γλαφυρών
	Πορταριάς		Πορταριάς
			Άλλης Μεριάς
			Κατωχωρίου
			Σταγιατών
Ζαγοράς Μουρεσίου	Ζαγοράς	Ζαγοράς	Μακρυρράχης
			Πουρίου
	Μουρεσίου		Αγίου Δημητρίου Πηλίου
			Ανηλίου
			Τσαγκαράδας
			Κισσού
			Μουρεσίου
			Ξορυχτίου
Νοτίου Πηλίου	Αργαλαστής		Αργαλαστής
			Μετοχίου
			Ξινόβρυσης
	Αφετών		Νεοχωρίου
			Αφετών
			Καλαμακίου
			Λαμπινούς
			Συκής
	Μηλεών		Μηλεών
			Αγίου Γεωργίου Νηλείας
			Βυζίτσης
Δή μος	Δημοτ ική	Δημοτ ική	Τοπική Κοινότητα

	Ενότη τα	Κοινο τητα	
	Σηπιάδος Τρικεριού		Καλών Νερών
			Πινακατών
			Λαύκου
			Μηλίνης
			Προμυρίου
			Τρικεριού
Ρήγα Φεραίου	Φερών	Βελεστίνου	Αγίου Γεωργίου Φερών
			Αερινού
			Μικρού Περιβολακίου
			Περιβλέπτου
	Κάρλας		Στεφανοβικείου
			Καναλίων
			Κερασέας
			Ριζομύλου
	Κεραμιδίου		Κεραμιδίου

Περιφέρεια: Θεσσαλίας

Περιφερειακή Ενότητα:

Σποράδων

Δή μος	Δημοτ ική Ενότη τα	Δημοτ ική Κοινο τητα	Τοπική Κοινότητα
Σκιάθου	Σκιάθου	Σκιάθου	
Αλοννήσου	Αλοννήσου	Αλοννήσου	
Σκοπέλου	Σκοπέλου	Σκοπέλου	Κλήματος
		Γλώσσης	

Στρατηγικές Κατευθύνσεις και δράσεις του Τοπικού Προγράμματος

Στρατηγικός στόχος 1: «Η βέλτιστη διαχείριση, διατήρηση, αναβάθμιση και ανάδειξη φυσικών πόρων και υποδομών με παράλληλη ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας με

κύριους μοχλούς την καινοτομία, τη συνεργασία και την εξωστρέφεια».

Μέσω του στρατηγικού στόχου 1 επιδιώκονται οι επιμέρους στόχοι:

Στόχος 1.1: Η αναβάθμιση των τουριστικών υποδομών.

Στόχος 1.2: Η ενίσχυση του τομέα της μεταποίησης στον κλάδο των ζωοτροφών, των τοπικών προϊόντων, των προϊόντων αλιείας και των προϊόντων.

Στόχος 1.3: Ενέργειες και έργα υποδομής με σκοπό την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού, την ανάδειξη και διαχείριση του περιβάλλοντος

Στόχος 1.4: Η προαγωγή της επιχειρηματικότητας των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα και στον τομέα της αλιείας.

Στόχος 1.5: Η δημιουργία και η ανάδειξη νέων τουριστικών προϊόντων, (φυσιολατρικός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, θαλάσσιος τουρισμός, καταδυτικός τουρισμός).

Στόχος 1.6: Η ενίσχυση και υποστήριξη τοπικών επιχειρήσεων που θα εισάγουν στην αγορά νέα καινοτόμα προϊόντα ή υπηρεσίες, μέσω της παροχής εξειδικευμένων γνώσεων, ανθρώπινου δυναμικού, υλικών πόρων και συνεργασιών.

Στόχος 1.7: Ενίσχυση των επιχειρηματικών συνεργατικών σχηματισμών (cluster).

Στόχος 1.8: Βελτίωση της θέσης στην αγορά εργασίας των ευάλωτων πληθυσμιακών και κοινωνικών ομάδων.

Στρατηγικός στόχος 2: «Η δημιουργία μιας ολοκληρωμένης τοπικής ταυτότητας της περιοχής παρέμβασης, βασισμένη στον φυσικό και πολιτιστικό της πλούτο, η οποία θα αξιοποιεί καινοτομικά και παραγωγικά όλους τους τομείς της οικονομίας καθιστώντας την

ιδανικό τόπο διαβίωσης και τουριστικό προορισμό».

Μέσω του στρατηγικού στόχου 2 επιδιώκονται οι επιμέρους στόχοι:

Στόχος 2.1: Η διασύνδεση προϊόντων με τοπική ταυτότητα με το τουριστικό προϊόν.

Στόχος 2.2: Η προβολή και η προσφορά σε εθνικό και όχι μόνο επίπεδο του τουριστικού προϊόντος της περιοχής ως προορισμό 365 μέρες το χρόνο.

Στόχος 2.3: Η ανάδειξη και προβολή του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής.

Στόχος 2.4: Η προαγωγή της εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού, των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών επιχειρήσεων σχετικά με την αναγκαιότητα της δημιουργίας τοπικής ταυτότητας μέσω καινοτόμων ενεργειών και ενεργειών ιχνηλασιμότητας και την ανάγκη βέλτιστης διαχείρισης και διαφύλαξης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Κύρια θεματική κατεύθυνση τοπικής ανάπτυξης

Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης και ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος.

Δευτερεύουσες – Συμπληρωματικές Θεματικές Κατευθύνσεις

- ❖ Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.
- ❖ Εισαγωγή πρακτικών για την αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής.
- ❖ Διατήρηση – βελτίωση των πολιτισμικών στοιχείων της περιοχής.
- ❖ Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας.
- ❖ Ενίσχυση δράσεων και παρεμβάσεων για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.
- ❖ Ενίσχυση της καινοτομίας και των καινοτόμων παρεμβάσεων.

Δράσεις του Τοπικού Προγράμματος

Για την υλοποίηση του Τοπικού Προγράμματος προβλέπονται οι ακόλουθες δράσεις ιδιωτικού και δημόσιου χαρακτήρα με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής. Οι δικαιούχοι των δράσεων εξειδικεύονται σε κάθε πρόσκληση.

Ο αναλυτικός χρηματοδοτικός πίνακας των δράσεων του Τοπικού Προγράμματος ανά υπό – δράση (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) διαμορφώνεται ως εξής

ΚΩΔ	ΔΡΑΣΗ / ΥΠΟΔΡΑΣΗ	ΔΗΜΟΣ ΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (€)	Π ΟΣΟ ΣΤΟ ΕΝΙ ΣΧΥ ΣΗΣ (%)
19.2. 1	Μεταφορά γνώσεων και ενημέρωσης	90.000,00	1 0 0 %
19.2.1 .1	Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης στο γεωργικό και το δασικό τομέα	50.000,00	1 0 0 %
19.2.1. 2	Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης σε ΜΜΕ αγροτικών περιοχών	40.000,0 0	1 0 0 %
19.2. 2	Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους	1.100.000, 00	6 1 , 6 4 %
19.2.2 .2	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν.	200.000	5 0 %
19.2.2 .3	Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού.	675.000,0 0	6 5 , 5
19.2.2 .4	Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας,	150.000,0 0	

	χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου.		6 5 5
--	---	--	-------------

19.2.2 .5	Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ).	75.000,00	6 5 , 5
19.2.3	Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχή εφαρμογής	1.622.000,00	5 2 , 1 1 %

ΚΩΔ	ΔΡΑΣΗ / ΥΠΟΔΡΑΣΗ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (€)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (%)
19.2.3 .1	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν.	899.000,00	50 %
19.2.3 .3	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού.	562.500,00	55 %
19.2.3 .4	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου.	90.000,00	55 %
19.2.3 .5	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ).	70.500,00	55 %
19.2.4	Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές	1.828.000,00	100 %

19.2.4 .2	Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ. παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κ.λπ.)	100.000,00	100 %
19.2.4 .3	Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)	1.066.000,00	100 %
19.2.4 .5	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικο-οικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.	662.000,00	100 %
19.2. 6	Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών	240.000,00	100 %
19.2.6 .1	Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα.	240.000,00	100 %
19.2. 7	Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων	290.000,00	65 %

ΚΩΔ .	ΔΡΑΣΗ / ΥΠΟΔΡΑΣΗ	ΔΗΜΟΣ ΙΑ	ΠΟΣΟΣΤ Ο
----------	------------------	-------------	-------------

		ΔΑΠΑΝ Η (€)	ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (%)
19.2. 7.3	Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και τη κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών, που συνδέονται με τον αγροτουρισμό.	70.000,00	65 %
19.2. 7.7	Οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και την προώθηση βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών.	70.000,00	65 %
19.2. 7.8	Κοινές προσεγγίσεις σε ότι αφορά τα περιβαλλοντικά έργα και τις τρέχουσες περιβαλλοντικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής διαχείρισης των υδάτων, της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της διατήρησης των γεωργικών τοπίων.	150.000,00	65 %
19.3. .1	Σχέδιο Διατοπικής συνεργασίας: «Γεύσεις Ελλήνων Εκλεκτές II - Ελληνικός γαστρονομικός πολιτισμός»	40.000,00	100 %
19.3. 2	Σχέδιο Διατοπικής Συνεργασίας: «Ολοκληρωμένη διαχείριση συσκευασιών φυτοφαρμάκων»	150.000,00	100 %
19.3. 3	Σχέδιο Διατοπικής Συνεργασίας: «Ενώνοντας τους Δυναμικούς των Τοπικών Κοινοτήτων»	40.000,00	100 %
19.3. 4	Σχέδιο Διατοπικής Συνεργασίας: «Διαχρονική Ελληνική Θεατρική Παράδοση»	40.000,00	100 %
19.3. 5	Σχέδιο Διακρατικής συνεργασίας: «iFlavours – Ανάδειξη πιστοποιημένων προϊόντων μέσω ψηφιακών εφαρμογών»	150.000,00	100 %
19.3. 6	Σχέδιο Διακρατικής συνεργασίας: «Τραίνα – Χαρακτηριστικοί σταθμοί και προορισμοί»	50.000,00	100 %
19.4. 1	Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμφύχωση της ΟΤΔ	1.410.000,00	100 %
ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		7.050.000	

3. Στοιχεία Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος (Ε.Δ.Π.)

Η Επιτροπή Διαχείρισης του Τοπικού Προγράμματος (Ε.Δ.Π.) CLLD-LEADER των Περιφερειακών Ενοτήτων Μαγνησίας και Σποράδων, η οποία είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή και διαχείριση του Τοπικού Προγράμματος αποτελείται από τοπικούς φορείς δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και συγκεκριμένα από τους ακόλουθους:

A / A	Δημόσιοι Φορείς
1.	Δήμος Ζαγοράς - Μουρεσίου
2 .	Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Μακρινίτσας
3 .	Δημοτικός Οργανισμός Εκπαίδευσης Παιδιού, Αθλητισμού και Πολιτισμού- ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Δήμου Βόλου (Δ.Ο.Ε.Π.Α.Π.- ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ)
A / A	Ιδιωτικοί φορείς
1.	Αγροτικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς Πηλίου
2 .	Ένωση Ξενοδόχων Νομού Μαγνησίας
3 .	Αγροτικός Σύλλογος Αλιευτικής Παραγωγής Σκιάθου
4 .	«Αργοναύτες» Αστική μη κερδοσκοπική εταιρία

ΚΩΔ .	ΔΡΑΣΗ / ΥΠΟΔΡΑΣΗ	ΔΗΜΟ ΣΙΑ	ΠΟΣΟΣΤ Ο
-------	------------------	----------	----------

		ΔΑΠΑΝ Η (€)	ΕΝΙΣΧΥΣΗ Σ (%)
19.2.3 .1	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν.	899.000,00	50 %
19.2.3 .3	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού.	562.500,00	55 %
19.2.3 .4	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση, και του εμπορίου.	90.000,00	55 %
19.2.3 .5	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ).	70.500,00	55 %
19.2. 4	Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές	1.828.000,00	100 %
19.2.4 .2	Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (πχ. παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κ.λπ.)	100.000,00	100 %
19.2.4 .3	Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (π.χ. σημάνσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές κ.λπ.)	1.066.000,00	100 %
19.2.4 .5	Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικο-	662.000,00	100 %

	οικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.		
19.2.6	Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών	240.000,00	100 %
19.2.6.1	Πρόληψη και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα.	240.000,00	100 %
19.2.7	Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων	290.000,00	65 %

3. Στοιχεία Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος (Ε.Δ.Π.)

Η Επιτροπή Διαχείρισης του Τοπικού Προγράμματος (Ε.Δ.Π.) CLLD-LEADER των Περιφερειακών Ενοτήτων Μαγνησίας και Σποράδων, η οποία είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή και διαχείριση του Τοπικού Προγράμματος αποτελείται από τοπικούς φορείς δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και συγκεκριμένα από τους ακόλουθους:

A / A	Δημόσιοι Φορείς	Συνολικό Ποσοστό Δημόσιου Φορέα
1.	Δήμος Ζαγοράς - Μουρεσίου	
2.	Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Μακρινίτσας	
3.	Δημοτικός Οργανισμός Εκπαίδευσης Παιδιού, Αθλητισμού και Πολιτισμού- ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Δήμου Βόλου (Δ.Ο.Ε.Π.Α.Π.- ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ)	
A / A	Ιδιωτικοί φορείς	Συνολικό Ποσοστό Ιδιωτικού Φορέα
1.	Αγροτικός Συνεταιρισμός Ζαγοράς Πηλίου	
2.	Ένωση Ξενοδόχων Νομού Μαγνησίας	
3.	Αγροτικός Σύλλογος Αλιευτικής Παραγωγής Σκιάθου	
4.	«Αργοναύτες» Αστική μη κερδοσκοπική εταιρία	

9. Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης - Πίνακας SWOT

	ΔΥΝΑΜΕΙΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚ Α	• Τάσεις και προοπτικές για εφαρμογή εναλλακτικών δραστηριοτήτων • Σημαντική οικονομική βοήθεια από την πληθώρα προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης π.χ. LEADER • Θεσμικό πλαίσιο που τείνει να ευνοήσει τις νέες επιχειρήσεις να μπουν δυναμικά στον αγροτουριστικό κλάδο	• Μικρή προώθηση μέσω διαφημιστικών εκστρατειών και καμπανιών • Έλλειψη επαρκώς καταρτισμένου προσωπικού • Δυσκολία πρόσβασης στη γνώση και πληροφορία	• Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας • Ανάπτυξη νέων θέσεων εργασίας	• Ενεργειακή κρίση
ΧΩΡΟΤΑΞΙΚ Α/ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟ ΝΤΙΚΑ	• Φυσικός πλούτος, ποικιλομορφία στην ελληνική φύση	• Απουσία γενικού στρατηγικού σχεδιασμού για αγροτουριστική πολιτική από την χώρας μας παρά τις ευκαιρίες που δίνει η Ευρώπη	• Πολλές περιοχές με αγροτικές εκτάσεις προς αξιοποίηση	• Εκτεταμένη εγκατάσταση φωτοβολταϊκών • Η χρήση φυτοφαρμάκων στον α' γενή τομέα ρυπαίνει τους υδάτινους πόρους • Υποτίμηση του περιβάλλοντος με

				σκοπό το κέρδος
--	--	--	--	-----------------

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	• Διαφοροποίηση ανάγλυφου στις περιοχές που προσφέρει ποικιλία στον τουρίστα	• Διάχυτος αστικός ιστός • Μη Ύπαρξη Επαρκών κοινωνικών υποδομών που θα καλύψουν την φέρουσα ικανότητα	• Υπάρχει ευκαιρία για επενδύσεις σε αναπλάσεις που θα διαμορφώσουν μια περιοχή στα πλαίσια του αγροτουρισμού και θα βελτιώσουν τον χώρο	• Κλιματική αλλαγή • Δόμηση σε μικρή έκταση από τον οικισμό
----------------------	--	---	--	--

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ - ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΑ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ

ΦΥΣΙΚΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ- ΠΟΙΚΙΛΟΜΟΡΦΙΑ ΣΤΗΝ ΦΥΣΗ

Αν κάτι χαρακτηρίζει τον ελληνικό χώρο αυτό είναι σίγουρα η εναλλαγή στο τοπίο εντός μικρών αποστάσεων και ο συνδυασμός βουνού και θάλασσας. Το έντονο ανάγλυφο που παρουσιάζει σε συνδυασμό με τα πολλά παραδοσιακά σπίτια, αρχοντικά και τους παλιούς οικισμούς δίνουν ιδιαίτερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την ίδρυση και ανάπτυξη του αγροτουρισμού στη χώρα. Οι ευνοϊκές καιρικές συνθήκες που επικρατούν όλο τον χρόνο δίνουν την ευκαιρία για δραστηριοποίηση όλον τον χρόνο χωρίς διαλλείματα και αντιμετωπίζουν την εποχικότητα. Ο αγροτουρισμός ενώνει την κοινωνική συνοχή, την περιβαλλοντική προστασία, την πολιτισμική κληρονομιά και την οικονομική ανάπτυξη. Αξιοποιεί τους φυσικούς πόρους και εν κατακλείδι βοηθάει στην ευαισθητοποίηση τόσο των μόνιμων κατοίκων όσο και των επισκεπτών στην διαφύλαξη της φύσης και του πολιτισμού

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΕΥΝΟΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Κατά καιρούς η ΕΕ αναλαμβάνει διάφορες πρωτοβουλίες τοπικής φύσης στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης και της αύξησης του αγροτικού εισοδήματος, οι οποίες μπορούν να χρησιμεύσουν ως μοχλοί για περαιτέρω ανάπτυξη. Ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές, η Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader+, το Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Αποκατάστασης Αγροτικών Περιοχών (ΟΠΑΑΧ) έχει επιτύχει ικανοποιητικά αποτελέσματα. Θεσμικά πλαίσια για την υποστήριξη εναλλακτικών δράσεων Η ΕΕ προωθεί θεσμικά πλαίσια για την υποστήριξη επιχειρηματικών, ανενεργών κοινωνικών ομάδων (νέοι και γυναίκες). Ως εκ τούτου, πολλοί αγροτουριστικοί συνεταιρισμοί, συμπεριλαμβανομένων των γυναικείων συνεταιρισμών, σχηματίζονται από ομάδες γυναικών και στοχεύουν στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού σε κάθε περιοχή, βελτιώνοντας παράλληλα την οικονομική και κοινωνική θέση των γυναικών της υπαίθρου.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Παράλληλα, σημαντικό προνόμιο των ατόμων αυτών που επιλέγουν αυτό το είδος του τουρισμού είναι ,αναμφίβολα, η συμμετοχή σε ποικίλες εναλλακτικές εργασίες και δραστηριότητες. Τέτοιες είναι αγροτικές εργασίες, αθλήματα φυσιολατρικού ή αθλητικού χαρακτήρα όπως ράφτινγκ, κανό-καγιάκ, αναρρίχηση, ορειβασία, πεζοπορία, σκι, ιππασία, κολύμβηση, ιστιοπλοΐα, θαλάσσιο σκι, επισκέψεις ελκυστικών φυσικών παράκτιων ζωνών, πεζοπορία στη φύση και εξορμήσεις σε μουσεία, εκκλησίες, ναούς και γενικά χώρους άρρηκτα συνδεδεμένους με την παράδοση. Ακόμη, περιλαμβάνεται συνήθως μεταξύ άλλων γνωριμία με δραστηριότητες της παράδοσης, όπως αργαλειός, χοροί, γαστρονομία, οινοποιία και γευσισγνωσία.

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Όσον αφορά τις δυνάμεις που αφορούν την πολεοδομική οργάνωση παρατηρούμε το

πλεονέκτημα της διαφοροποίηση ανάγλυφου στις περιοχές το οποίο προσφέρει ποικιλία στον τουρίστα .

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

ΜΙΚΡΗ ΠΡΩΘΗΣΗ ΜΕΣΩ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΜΠΑΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΠΑΡΚΩΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Η περιορισμένη πληροφόρηση του κοινού σχετικά με τον εναλλακτικό τουρισμό είναι σίγουρα ένα εμπόδιο στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Οι δημόσιοι φορείς δε συμμετέχουν ενεργά στην εξέλιξη των αγροτουριστικών καταλυμάτων, ενώ γραφειοκρατία κρατάει πίσω την ανάπτυξη των επιχειρήσεων. Οποιαδήποτε δραστηριότητα έξω από τον αγροτικό χώρο δεν είναι αγροτουρισμός αλλά τουρισμός υπαίθρου και αυτό είναι κάτι που δεν το γνωρίζει το ευρύ κοινό. Στις αγροτικές περιοχές μπορούν να γίνουν διάφορες δραστηριότητες, αλλά πρέπει να εντάσσονται στον αγροτουρισμό, ο οποίος εκτός από όλα τα αγροτικά επαγγέλματα θα πρέπει να έχει ενιαία μορφή και λειτουργία.

Η έλλειψη επαρκώς εκπαιδευμένου προσωπικού δυσχεραίνει την κατάσταση. Η εξειδίκευση είναι κάτι που ζητείται σήμερα σε μεγάλο βαθμό και στην περίπτωση αυτή δε φαίνεται να υπάρχει.

Ακόμη, η μη ύπαρξη επαρκών κοινωνικών υποδομών που θα καλύψουν την φέρουσα ικανότητα είναι κάτι αρνητικό καθώς έτσι δεν έχουν τη δυνατότητα να ικανοποιήσουν μεγάλο μέρος του πληθυσμού.

Λόγω της έλλειψης υποδομών και των αχρησιμοποίητων φυσικών πόρων, το ελκυστικό φυσιοτουριστικό προϊόν της Ελλάδας δεν έχει αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές του και παρέχει ένα ολοκληρωμένο και υψηλής ποιότητας τουριστικό προϊόν. Η ανεπαρκής υποδομή για την υποστήριξη της περιφερειακής τουριστικής ανάπτυξης εκδηλώνεται κυρίως σε δίκτυα υποδομής πρόσβασης και μεταφορών σε ορισμένες αγροτικές περιοχές, δρόμους, δίκτυα ακτοπλοΐας, καθαρή διαχείριση απορριμμάτων στην περιοχή. Επιπλέον, οι αδυναμίες συγκεντρώνονται σε συγκεκριμένες τουριστικές υποδομές, για παράδειγμα, η χρήση λιμένων με μαρίνες για την υποδοχή μεγάλου αριθμού τουριστών και η αξιοποίηση, ανάπτυξη και ανάπτυξη των χιονοδρομικών κέντρων είναι σχετικά στάσιμη.

Επιπλέον, η αξιοποίηση του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς υστερεί επίσης στην παρουσίαση και έκθεση μουσείων και ιστορικών και πολιτιστικών τόπων ενδιαφέροντος. Τα μουσεία και τα αξιοθέατα θα πρέπει να παρέχουν στους επισκέπτες τη διάδοση της συμμετοχής και της εμπειρίας, καθώς και καλό πληροφοριακό υλικό μεταφρασμένο σε διάφορες γλώσσες. Η διαχείριση αγροτουριστικών έργων από διάφορους σχετικούς δημόσιους φορείς, αναπτυξιακές εταιρείες δεν είναι πάντα η καλύτερη. Αυτό οφείλεται κυρίως στην έλλειψη ειδικευμένου και ενημερωμένου προσωπικού σε αρμόδιους φορείς για θέματα αγροτουρισμού, καθώς και επαγγελματικού επιστημονικού προσωπικού όπως αρχιτέκτονες, μηχανικοί κ.λπ., οδηγώντας σε ανεπαρκή πληροφόρηση μεταξύ των ενδιαφερομένων που δεν κατανοούν τους στόχους των σχεδίων αγροτουρισμού και εγκαταλείφουν την ιδέα της επένδυσης στον αγροτουρισμό.

Οι ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της χώρας είναι συνήθως αρκετά μακριά από τα αστικά κέντρα και την πρόσβαση στην κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας παρά τις

προσπάθειες που έγιναν μέσω διαδικτύου και η συνέπεια αυτού είναι να καθυστερεί η εφαρμογή των αγροτουριστικών δράσεων. Κάτι ακόμη αρνητικό που χαρακτηρίζει τις περιοχές αυτές είναι η έλλειψη ενεργού αγροτικού πληθυσμού, δηλαδή πληθυσμού νεαρών ηλικιών που να ασχολείται με τη γεωργία και να πραγματοποιεί καινοτόμες ιδέες όπως η επένδυση σε αγροτουριστικές δραστηριότητες.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ

- ❖ **Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας**
- ❖ **Ανάπτυξη νέων θέσεων εργασίας**

Η Γη της Ελλάδας σε πολλές περιοχές χαρακτηρίζεται ως γη υψηλής παραγωγικότητας και ιδανική για καλλιέργεια. Ακόμη, η αύξηση του κύκλου εργασιών του αγροτουρισμού είναι βέβαιο ότι θα ανοίξει νέες θέσεις εργασίας. Είναι πολύ πιθανό οι νέες θέσεις που αναμένεται να δημιουργηθούν να λειτουργήσουν ευεργετικά κόντρα στην απομάκρυνση του νέου κυρίως πληθυσμού από την ύπαιθρο, με αποτέλεσμα να μην αδειάζουν τα χωριά και μεγαλώνει ο μέσος όρος ηλικίας σε αυτά. Επίσης χάρη στα νέα επαγγέλματα θα μειωθεί και η ανεργία.

Πλήθος αγροτικών περιοχών και αγροτικός χαρακτήρας της χώρας

Ο αγροτουρισμός είναι μια μεγάλη ευκαιρία για την αγροτική Ελλάδα να αυξήσει το αγροτικό εισόδημα και να προωθήσει την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή της αγροτικής Ελλάδας, προστατεύοντας τους παραδοσιακούς αγροτικούς οικισμούς και τα χωριά από την οπτική της αρχιτεκτονικής και πολεοδομίας, διατηρώντας μνημεία, λαογραφικά και πολιτιστικά στοιχεία, αναβιώνοντας παραδόσεις, τοπικά ήθη, γιορτές και παραδοσιακές τέχνες και παραδόσεις και αναδεικνύοντας τα μοναδικά χαρακτηριστικά κάθε τόπου. Σε ό,τι αφορά την αγροτική παραγωγή, η συνέχιση, τόνωση και προώθηση της αγροτικής παραγωγής μέσω τοπικών παραδοσιακών προϊόντων, η ενίσχυση των πωλήσεων και, όπου είναι δυνατόν, η εξαγωγή ελληνικών αγροτικών προϊόντων μπορεί να αποφέρει πολλαπλά οφέλη. Τέλος, οι γυναίκες μπορούν να ανεξαρτητοποιηθούν και να κάνουν τα δικά τους βήματα στην εργασία χάρη στους γυναικίους αγροτικούς συνεταιρισμούς.

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΑ/ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ

Όσον αφορά το χωροταξικό κομμάτι οι πολλές περιοχές με αγροτικές εκτάσεις προς αξιοποίηση δίνουν την δυνατότητα για μια επένδυση που θα το βελτιώσει σημαντικά, λαμβάνοντας πάντα υπόψη και το περιβάλλον.

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Σχετικά με την πολεοδομική οργάνωση, υπάρχει ευκαιρία για επενδύσεις σε αναπλάσεις που θα διαμορφώσουν μια περιοχή στα πλαίσια του αγροτουρισμού και θα βελτιώσουν τον χώρο.

ΑΠΕΙΛΕΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ

Μια απειλή που φαίνεται να υπάρχει είναι αυτή της ενεργειακής κρίσης. Η ενεργειακή κρίση μπορεί να επηρεάσει την ανάπτυξη σε πολλούς τρόπους. Η έλλειψη ενέργειας ή η αυξημένη τιμή των ενεργειακών πόρων μπορεί να αυξήσει το κόστος παραγωγής και την τιμή των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, επηρεάζοντας άμεσα την οικονομική ανάπτυξη.

Η ενεργειακή κρίση μπορεί να επηρεάσει τον αγροτουρισμό σε διάφορους τρόπους. Πρώτον, μπορεί να μεγαλώσει το κόστος ενέργειας. Μια αύξηση των τιμών της ενέργειας είναι δυνατό να οδηγήσει σε μεγαλύτερα κόστη λειτουργίας και συντήρησης για τις αγροτουριστικές επιχειρήσεις. Το γεγονός αυτό μπορεί να περιορίσει την οικονομική βιωσιμότητα τους και να αυξήσει τις τιμές των παρεχόμενων υπηρεσιών, επηρεάζοντας άμεσα την ελκυστικότητά τους για τους τουρίστες. Παράλληλα, οι αλλαγές στη διαθεσιμότητα και το κόστος της ενέργειας μπορεί να επηρεάσουν την αγροτική παραγωγή. Για παράδειγμα, οι γεωργοί μπορεί να αντιμετωπίσουν προβλήματα με την κατανάλωση ενέργειας για την άρδευση, την κίνηση μηχανημάτων και την επεξεργασία των προϊόντων. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την παραγωγικότητα και την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων που παρέχονται στους επισκέπτες. Για να παραμείνουν αυτάρκεις οι αγροτουριστικές επιχειρήσεις μπορεί να υιοθετήσουν πρακτικές και τεχνολογίες που θα μειώσουν την ενεργειακή τους εξάρτηση. Τέτοια είναι η ανάπτυξη βιώσιμων πηγών ενέργειας, όπως η χρήση ηλιακής ενέργειας ή βιοαερίου. Συνολικά, η ενεργειακή κρίση μπορεί να προκαλέσει προκλήσεις για τον αγροτουρισμό, αλλά μπορεί επίσης να δημιουργήσει ευκαιρίες για την ανάπτυξη βιώσιμων καινοτομιών που θα ενισχύσουν την αειφορία και την ανταγωνιστικότητα του τομέα.

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ

Εκτεταμένη εγκατάσταση φωτοβολταϊκών

Η εκτεταμένη εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων μπορεί να επηρεάσει τον αγροτουρισμό αλλάζοντας το αγροτικό τοπίο. Με άλλα λόγια, η εγκατάσταση μεγάλων φωτοβολταϊκών πάρκων μπορεί να απαιτήσει την κατάληψη εκτάσεων αγροτικού εδάφους. Αυτό μπορεί να έχει επιπτώσεις στην αγροτική παραγωγή και την εκμετάλλευση γης για γεωργικούς σκοπούς. Επίσης, η αλλαγή στον οπτικό χαρακτήρα του τοπίου μπορεί να επηρεάσει την εμπειρία των επισκεπτών και τη γενική αισθητική του αγροτουριστικού προορισμού.

Εξάλλου, η εγκατάσταση μεγάλων φωτοβολταϊκών πάρκων μπορεί να απαιτήσει την απαλλοτρίωση μεγάλων εκτάσεων γης και την αφαίρεση φυτών και οικοσυστημάτων. Αυτό μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στη βιοποικιλότητα, την οικολογική ισορροπία και τη φυσική αισθητική του τοπίου.

Παράλληλα, εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάρκων μπορεί να προκαλέσει ανησυχία ή αντίθεση από τοπικούς κατοίκους, ειδικά όταν συνδέεται με την κατάληψη γης που χρησιμοποιείται για γεωργικούς ή κοινοτικούς σκοπούς. Επιπλέον, ορισμένοι άνθρωποι μπορεί να έχουν ανησυχίες για την όραση, τον θόρυβο ή τις ηλεκτρομαγνητικές εκπομπές που συνδέονται με τις εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών συστημάτων. Η χρήση φυτοφαρμάκων στον α' γενή τομέα ρυπαίνει τους υδάτινους πόρους

Υποτίμηση του περιβάλλοντος με σκοπό το κέρδος

Η ρίψη φυτοφαρμάκων στο περιβάλλον μπορεί να προκαλέσει ρύπανση του εδάφους, του νερού και του αέρα. Αυτό μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ποιότητα του εδάφους και του νερού, καθώς και στα οικοσυστήματα που βρίσκονται σε κοντινή απόσταση από τις γεωργικές εκτάσεις. Με τον τρόπο αυτό, απομακρύνει τους τουρίστες, καθώς οι αγρότες και οι εργαζόμενοι στη γεωργία είναι ειδικά ευάλωτοι σε αυτές τις επιπτώσεις, αλλά και οι επισκέπτες των αγροτικών περιοχών μπορεί να έρθουν σε επαφή με τα φυτοφάρμακα. Όμως κίνδυνο αντιμετωπίζει και η τοπική βιοποικιλότητα λόγω της έκθεσης σε βλαβερές ουσίες. Η υποτίμηση του περιβάλλοντος με σκοπό το κέρδος είναι μια πρακτική που συχνά λειτουργεί αρνητικά για την φυσική κληρονομιά και την βιωσιμότητά της. Η αποψίλωση των δασών για την απόκτηση ξυλείας ή την ανέγερση κατασκευών μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια βιοποικιλότητας, εδαφική διάβρωση και κλιματικές αλλαγές. Η υπερβολική κατανάλωση φυσικών πόρων, όπως το νερό, οι ορυκτοί πόροι και οι ενεργειακοί πόροι, χωρίς την απαραίτητη φροντίδα για την ανανέωσή τους, μπορεί επίσης να οδηγήσει στην εξάντλησή τους και σε περιβαλλοντική καταστροφή.

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Κλιματική αλλαγή

Από την μεριά της και η κλιματική αλλαγή επηρεάζει τα σχέδια κατασκευών, αφού προκαλεί συχνά καταστροφές εξαιτίας των ακραίων καιρικών φαινομένων. Φαινόμενα όπως είναι οι πλημμύρες, οι ανομβρίες, οι μεγάλες καταιγίδες και οι ραγδαίες θερμοκρασιακές αλλαγές ευθύνονται για πολλές ζημιές στις εγκαταστάσεις, όπως η καταστροφή δομών, τα χαμένα εκτάρια καλλιέργειας ή η καταστροφή εγκαταστάσεων φιλοξενίας. Φυσικά, οι αλλαγές στις κλιματικές συνθήκες, όπως η αύξηση της θερμοκρασίας και η έλλειψη υδάτων, μπορούν να επηρεάσουν την παραγωγικότητα του εδάφους.

Δόμηση σε μικρή έκταση από τον οικισμό

Η δόμηση σε μικρή έκταση για οικοδομήσεις και οικιστική ανάπτυξη μπορεί να οδηγήσει στην απώλεια γεωργικών εκτάσεων. Αυτό μειώνει τον αγροτικό χώρο και τη δυνατότητα για ανάπτυξη γεωργικών δραστηριοτήτων στην περιοχή.

Παράλληλα, μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της παραγωγής τοπικών γεωργικών προϊόντων. Αυτό επηρεάζει την προσφορά τροφίμων και προϊόντων του τόπου, περιορίζοντας τις επιλογές για τους αγροτουρίστες να απολαμβάνουν αυθεντικές τοπικές γεύσεις και προϊόντα. Η αλλοίωση του φυσικού τοπίου καταλήγοντας μπορεί να μειώσει τον αισθητικό και πολιτιστικό πλούτο που προσφέρει ο αγροτουρισμός.

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΠΙΛΟΓΟΣ

10.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Γίνεται κατανοητό πως η αναδειξη της γεωργίας, της κτηνοτροφίας της αγροτικής ζωής του τοποίου και της τοπικής φυσιογνωμίας μιας περιοχής μπορεί ευκολότερα να επιτευχθεί με δράσεις όπως ο αγροτουρισμός για πολλούς λόγους που έγιναν αντιληπτοί στην παρούσα εργασία. Η διατήρηση και η διάδοση της παράδοσης για τα επόμενα χρόνια αποτελεί πρόκληση

Πολλές φορές ο αγροτουρισμός δεν περιλαμβάνει μόνο την διαμονή την γνωριμία με τις αγροτικές ασχολίες, τα παραδοσιακά εδέσματα και την καθημερινότητα των κατοίκων αλλά περιλαμβάνει και δραστηριότητες για τους τουρίστες, ούτως ώστε να γίνει η εμπειρία τους βιωματική. Συμμετέχουν, λοιπόν, σε παραγωγικές μονάδες. Για παράδειγμα μπορούν να πάρουν μέρος στην δημιουργία οικοτεχνιών και χειροτεχνιών. Ακόμη, μπορούν να κάνουν αθλητικές δραστηριότητες όπως ράφτινγκ, να αναβιώσουν παραδοσιακά ήθη και έθιμα.

Το μεγάλο ζήτημα είναι πάντως να ωφεληθεί και η τοπική κοινωνία και ο τουρίστας. Υπό αυτό το πρίσμα, πρέπει συνεχώς να γίνεται προσπάθεια εύρεσης των ενδιαφερόντων του κοινού, αλλά και των αναγκών του. Περιβαλλοντική προστασία, κοινωνική αρμονία και οικονομική ευμάρεια είναι οι τρεις βασικοί άξονες-πυλώνες, οι οποίοι σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι στο επίκεντρο κάθε εγχειρήματος ούτως ώστε να υπάρξει αειφορία και βιωσιμότητα. Ο αγροτουρισμός δεν πρέπει να έχει εποχιακό χαρακτήρα σαν απασχόληση αλλά θα πρέπει να αναζητηθούν οι τρόποι ώστε να λειτουργεί όλον τον χρόνο και να μοιραστούν τα οφέλη σε μεγαλύτερο χρονικό εύρος και σε πιο μεγάλο πληθυσμιακό κομμάτι.

Είναι σημαντικό να σταθούμε και στον αγροδιατροφικό τομέα, ο οποίος μπορεί να συνδεθεί με τον αγροτουρισμό. Ο τομέας αυτός μπορεί να διαδραματίσει καίριο ρόλο στην ελληνική οικονομία και στην τοπική ανάπτυξη. Για να γίνει αυτό πραγματικότητα βέβαια χρειάζονται πολλές ενέργειες που δεν πρέπει να υποτιμηθούν. Αρχικά, είναι αναγκαία η χάραξη ξεκάθαρου πλάνου και δυναμικής στρατηγικής ώστε οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον σχετικό τομέα να έχουν καλύτερη λειτουργία με μεγαλύτερη οργάνωση και να μην μένουν πίσω από τις εξελίξεις. Για τον λόγο αυτό και απαιτείται ο εκσυγχρονισμός τους και η καλύτερη σύνδεσή τους με τις επιταγές της σύγχρονης εποχής. Εκτός αυτού, το ανθρώπινο δυναμικό οφείλει να μετεκπαιδευτεί, να αυξήσει τις γνώσεις και ικανότητες του για να προσελκύσει μεγαλύτερο εύρος παραγωγών.

Παράλληλα, τα μέλη του αγροδιατροφικού κλάδου πρέπει να συνεργάζονται και να λειτουργούν συνεταιριστικά, ώστε να ανθίσει ο κλάδος. Η εξωστρέφεια και η προώθηση των επιχειρήσεων είναι ζητούμενο. Η δημιουργία έργων υποδομής μέσα από την αξιοποίηση της τεχνολογίας είναι μια λύση. Καταλήγοντας, η Κοινή Αγροτική Πολιτική και το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μπορούν να συνδράμουν στην εξασφάλιση πόρων για περαιτέρω απασχόληση και ανάπτυξη στον συγκεκριμένο τομέα. Συμπερασματικά, ο ελληνικός αγροτουρισμός μπορεί και πρέπει να βρίσκεται σε κυρίαρχο ρόλο και ανταγωνιστική θέση, συνεισφέροντας έτσι στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ παράλληλα ενισχύει το εισόδημα των κατοίκων στις περιοχές-προορισμούς.

Σε μια μεσογειακή χώρα όπως η Ελλάδα, όπου τόσο η γεωργία όσο και ο τουρισμός συνιστούν κινητήριες δυνάμεις της ανάπτυξης είναι κομβικό να γίνουν προσπάθειες

εκμετάλλευσης του αγροτουρισμού και της αγροτικής επιχειρηματικότητας. Η επιχειρηματικότητα συνδέεται με την εξωστρέφεια και επομένως και με την κοινωνικοποίηση. Με τη σειρά του ο αγροτουρισμός συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση με διάφορους τρόπους. Αρχικά, οι επισκέπτες που συμμετέχουν σε αγροτουριστικές δραστηριότητες έχουν την ευκαιρία να αλληλεπιδράσουν με τους τοπικούς αγρότες και κατοίκους των αγροτικών περιοχών. Αυτή η αλληλεπίδραση μπορεί να οδηγήσει σε ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και πολιτιστικών στοιχείων, προωθώντας έτσι την κοινωνική συνοχή και την κατανόηση μεταξύ των διαφορετικών κοινοτήτων.

Εξάλλου, ο αγροτουρισμός προάγει την ανάδειξη και τη διάδοση της τοπικής κουλτούρας και παράδοσης. Οι επισκέπτες έρχονται σε επαφή με τις τοπικές παραδόσεις, πρακτικές, γεύσεις και τέχνες, ενισχύοντας έτσι την ταυτότητα και την υπερηφάνεια των κατοίκων για την τοπική τους κουλτούρα. Τέλος, μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία μιας κοινότητας γύρω από την αγροτική δραστηριότητα. Οι επισκέπτες μπορούν να συνεργαστούν με τους αγρότες, να συμμετέχουν σε κοινές δραστηριότητες και να αισθανθούν μέρος της αγροτικής κοινότητας. Αυτή η δημιουργία κοινότητας συμβάλλει στην κοινωνική συνοχή και στην ανάπτυξη δικτύων και σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων.

10.2 ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αντίστοιχα, θα πρέπει να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες από το στάδιο του σχεδιασμού, με προβλεπόμενες κατάλληλες διαδικασίες, ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος περιβαλλοντικής επιβάρυνσης και πολιτιστικής αποξένωσης της περιοχής, που αποτελούν τελικά παράγοντες συγκριτικού πλεονεκτήματος και αναπτυξιακές παραμέτρους. Η απουσία χάραξης σταθερής πολιτικής στη χώρα οδηγεί τους αγρότες να μην έχουν κίνητρο για τη γεωργία και την επιχειρηματική δραστηριότητα. Το νομοθετικό πλαίσιο δημιουργεί περαιτέρω σύγχυση καθώς δημιουργεί διαφορετικές κατηγορίες επαγγελματικής δραστηριότητας ενώ παράλληλα αφήνει πολλά κενά ως προς το θεσμικό πλαίσιο που εντάσσεται σε αυτή την κατηγορία, τα ταμεία στα οποία ανήκει ο κάθε επαγγελματίας κ.λπ. Ακόμη, προβλήματα αποτελούν και η υποστελέχωση, τα αντικρουόμενα συμφέροντα, τα πολιτικά ρουσφέτια και η πελατειακή σχέση μεταξύ κράτους πολιτών, η γραφειοκρατία και οι πολιτικές προτεραιότητες.

Ολοκληρώνοντας, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι για τη σωστή οργάνωση και προώθηση του τουρισμού στη χώρα απαιτούνται σχέδια μάρκετινγκ, συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις, έκθεση στα ΜΜΕ (έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα, περιοδικά, Διαδίκτυο). Επιπλέον, η προσθήκη τουριστικών πληροφοριών στοχεύει στη δημιουργία θετικής εικόνας για τον χρόνο που περνούν οι τουρίστες στην περιοχή.

Βιβλιογραφία-Πηγές

- ❖ Τράπεζα Πειραιώς (2014), Διεύθυνση Εμπορικής Τραπεζικής, Ανάπτυξη Εργασιών Αγροτικού Τομέα, παρουσίαση Συμβολαιακή Γεωργία – Κτηνοτροφία
- ❖ Reiser, D. (2009), "A Review of Agritourism", Journal of Sustainable Tourism, 17, pp 753-754
- ❖ κ. Γουδουλάκη, Τι είναι αγροτουρισμός, νομοθεσία, ορισμοί , Αναπτυξιακή Δωδεκανήσου
- ❖ Ιστότοπος υπουργείου αγροτικής ανάπτυξης minagric.gr
- ❖ Αγροτουρισμός και Άλλες Μορφές Εναλλακτικού Τουρισμού
- ❖ Ιακωβίδου Ο., (2006), Εμπειρίες στην Ανάπτυξη Αγροτουρισμού στην Ελλάδα
- ❖ Ασκελή Στέλλα, (2004), Επιχειρήστε αγροτουριστικά, Εκδόσεις Κέρκυρα
- ❖ Ανδριώτης, Κ. (2008). Αειφορία και Εναλλακτικός Τουρισμός. Εκδόσεις Σταμούλη.
- ❖ Γιαννακούρου Γ., Δίκαιο Χωροταξίας & Πολεοδομίας, 2022,σελ. 309 αυθαίρετη δόμηση
- ❖ Σφακιανάκης, Μανώλης Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Εκδόσεις: Έλλην 01/01/2000
- ❖ Νίκος Σαρούκος προϊστάμενος τμήματος ελέγχων και ανάπτυξης της Περιφερειακής Υπηρεσίας Τουρισμού Θεσσαλίας, Συνέντευξη στον Ταχυδρόμο, από Γλυκερία Υδραίου, 2/10/2020 <https://www.taxydromos.gr/magnesia/volos/845551/polos-elxis-o-agrotoyrismos-sto-pilio-gia-israilinoys-kai-eyropaioys/>
- ❖ Πράσιнос Αγροτουρισμός - Ελλάδα 2.0 (greece20.gov.gr)
- ❖ Συμβολαιακή Γεωργία - Hellenic Farming Συμβολαιακή Γεωργία - Hellenic Farming
- ❖ Συμβολαιακή γεωργία: ατενίζοντας το μέλλον (excelixi.org)
- ❖ Άρθρο τοπογράφου μηχανικού Γρ. Μπακλατσή <<Μετατροπή κτιρίων σε τουριστικά καταλύματα και πώς μπορούν να επιδοτηθούν έως 50%>>, taxydromos.gr (https://www.michanikos-online.gr/%CE%B3%CF%81-%CE%BC%CF%80%CE%B1%CE%BA%CE%BB%CE%B1%CF%84%CF%83%CE%AE-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%AE-%CE%BA%CF%84%CE%B9%CF%81%CE%AF%CF%89%CE%BD-%CF%83%CE%B5-%CF%84%CE%BF%CF%85/?utm_content=buffer578c6&fbclid=IwAR1VLn610X3ZYogjuwVbWiMsaCbFlkqBYJ80CMJrLHb_Ec48C_ItS5n8L2g)
- ❖ Ιστότοπος ταμείου ανάκαμψης ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ● ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΑΓΡΟ - ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (kei.gr)
- ❖ Ιστότοπος ταμείου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας <https://www.minfin.gr/tameio-anakampses>

- ❖ Ιστότοπος ενιαίας ψηφιακής πύλης δημόσιας διοίκησης <https://greece20.gov.gr/to-plires-sxedio/>
- ❖ Gidarakou, Kazakopoulos <<Family farm succession and gender relations: rethinking gender discrimination>> pages 115-123
- ❖ Ιστότοπος gaiaraidia Μορφές αγροτουρισμού - GAIApedia
- ❖ Shrikatanyoo, N & Campiranon K. (2010), "Agritourist needs and motivations: The Chiang Mai Case", Journal of Travel and Tourism Marketing, (27), p166-178.
- ❖ World Tourism Organization
- ❖ Andriotis, K. (2001). Tourism Planning and Development in Crete: Recent Tourism Policies and their Efficacy. International Journal of Sustainable Tourism, 9(4): 45-55, 298-316.
- ❖ Λυμπεράκη Α. (2009), Παγκοσμιοποίηση, Γυναίκες και Εργασία: Αδύναμοι Κερδισμένοι και Ισχυροί Χαμένοι, Πρακτικά 8ου Πανελληνίου Γεωγραφικού Συνεδρίου, Αθήνα: Ελληνική Γεωγραφική Εταιρεία, σελ.512-18
- ❖ Ιστότοπος green agenda, ο αγροτουρισμός στην Ελλάδα
- ❖ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ Λύτρας, Περικλής Ν., Κραβαρίτης, Κώστας Ν., Ηγουμενάκης, Νίκος Γ.
- ❖ <https://agrotourism.wordpress.com/>
- ❖ <http://www.opengov.gr/tourism/?p=1435>
- ❖ <https://openfarm.gr/farms/karaiskosfarm/>
- ❖ <http://www.agrotikianaptixi.gr/el/content/leader-clld>

